REVISTA Regio

Nr. 60, Noiembrie 2018

FONDURI VITALE PENTRU INOVARE

Cât de importantă este specializarea inteligentă

Totul despre Concept Note-ul regional

Dr. MARINA RANGA, cercetător principal în cadrul Centrului Comun de Cercetare al Comisiei Europene de la Sevilla

„Implementarea specializării inteligente a stimulat dezvoltarea de sisteme regionale de inovare“

foto: Shutterstock

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul European de Dezvoltare Regională

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale 2014-2020

Editorial

CE AI ZICE DACĂ AI INOVA MAI MULT?

Reclama este sufletul comerțului, dar cum poți ajunge să-ți crești productivitatea dacă nu te gândești decât la ce vinzi mâine? Multe companii din România sunt interesate de dezvoltarea capacității de distribuție, de diversificarea ofertei și de identificarea de piețe noi, însă neglijează poate cel mai important factor al menținerii lor în competiție cu cei mai buni actori din domeniul în care activează. Firmele de la noi nu sunt interesate să investească în cercetare și inovare, actrivități care le-ar putea asigura venituri mai mari și o poziție mai puternică în piață.

Regio 2014-2020 oferă posibilitatea acoperirii acestui deficit de cercetare-inovare în cadrul companiilor de la noi, prin finanțarea creării/dezvoltării unor entități de inovare și transfer tehnologic capabile să ofere servicii de inovare sectorului privat. Prin Axa prioritară 1, noul Regio sprijină totodată finanțarea unor proiecte cu abordare multisectorială în vederea stimulării capacității de cercetare-inovare, valorizarea acestei inovări și alinierea la trendurile comunitare de dezvoltare. Prin valorificarea rezultatelor cercetării, Regio dorește ca firmele să poată oferi produse și servicii cu o valoare adăugată mare, ceea ce va duce la creșterea competitivității economice. Măsurile finanțate din program vor fi orientate spre piață și afaceri, având în vedere că oferta cercetării va fi modelată pe baza cererii de inovare a firmelor, care este dictată de condițiile și nevoile pieței.

În paginile acestui număr veți afla ce rol au entitățile de inovare în transferul tehnologic al rezultatelor cercetării, cum ajută investițiile în cercetare companiile din România, care este impactul clusterelor în economie. Totodată, vom face un popas în regiunea Nord-Est pentru a afla care este interesul companiilor de acolo pentru inovare și care sunt proiectele pentru specializare inteligentă care ar putea beneficia de finanțare prin actualul Regio.

România nu poate fi competitivă din punct de vedere economic dacă nu îmbrățișează progresul tehnologic. În loc să preia elemente din afară, țara noastră trebuie să investească mai mult în inovare și transfer tehnologic. Mizele sunt colosale și se referă la creșterea productivității companiilor, crearea de produse și servicii cu valoare adăugată mai mare, accesul la noi piețe de desfacere, crearea de noi locuri de muncă.

Dan L. Brumar

22 ► Ați întrebat? Vă răspundem!

24 ► Proiectul care combină inovația în domeniul TIC cu cerințele pieței

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL
Călătoria continuă!

www.inforegio.ro

e-mail: info@mdrap.ro
regio@mdrap.ro
Tel.: 0372 11 14 09

ISSN 2061-2251

REDACTORI: Alice-Claudia GHERMAN
Elena ALEXA
Vlad BÂRLEANU
Dan L. BRUMAR
SPECIALIST DTP & GRAFICĂ: Dănuț-Sorin IONEL
CORECTOR: Pompiliu L. DUMITRESCU
COORDONATOR DE PROIECT: Maria-Ionela CAPRIAN

4 ► Știri din regiuni

6 ► Regio - o gură de oxigen pentru inovarea din România

9 ► Rolul și importanța Concept Note-ului regional

12 ► Interviu cu Dr. Marina Ranga, cercetător principal în cadrul Centrului Comun de Cercetare al Comisiei Europene de la Sevilla

16 ► Specializarea inteligentă - cum putem încuraja cercetarea cu potențial de valorificare economică

21 ► Birourile județene de informare

25 ► Sprijin pentru următoarea generație de întreprinzători

26 ► Agenda

27 ► Bunătăți de noiembrie

CENTRU DE STUDII ÎN SECURITATEA INFORMATICĂ

Într-o lume tot mai digitalizată, securitatea informatică devine fundamentală. Acesta este de altfel și principiul care a stat la baza înființării Centrului Român de Studii Avansate în Securitate Informatică (Centrul RO-CyberSecurity). Inițiativa a aparținut Universității Babeş-Bolyai (UBB) şi Universității Tehnice (UTCN) din Cluj-Napoca. Centrul îşi propune să pregătească societatea românească pentru provocările viitorului şi să ofere expertiză avansată pentru problemele din prezent. De asemenea, RO-CyberSecurity va dezvolta cercetări avansate în domeniu, prin programe doctorale şi postdoctorale, educaţie de excelenţă (prin programe de licenţă/master şi postuniversitare).

PARC IZOLAT CU PANOURI ANTIFONICE

Parc inedit amenajat într-o zonă extrem de aglomerată și zgomotoasă din centrul Iașiului. Pentru ca localnicii să se poată relaxa cu adevărat, spațiul a fost dotat cu zeci de panouri antifonice, care reduc substanțial zgomotul produs de mașinile și mijloacele de transport în comun din oraș. Lucrările de la Podu Roșu au fost suportate din bugetul public și au costat circa 200.000 de lei. În plus, conform reprezentanților administrației locale, parcul unde se întâlnesc frecvent șahiștii, va fi dotat și cu 12 mese de șah noi.

NORD-VEST

NORD-EST

VEST

CENTRU

EXPOZIȚIE DE CĂRȚI VECHI ROMÂNEȘTI

„100 de cărţi vechi româneşti pentru 100 de ani de unitate naţională“. Aceasta este tema unei expoziții inedite și extrem de interesante organizate de Arhiepiscopia Timişoarei la Muzeul Catedralei Mitropolitane. Printre exponatele găzduite de expoziția care va fi deschisă până la finalul lunii decembrie se numără prima traducere în limba română, după izvoare greceşti şi slavone, a „Noului Testament de la Bălgrad“ (1648), prima traducere şi imprimare integrală a Bibliei în limba română, „Biblia de la Bucureşti“ (1688), „Cazania lui Varlaam“ sau „Carte românească de învăţătură“ (1643), una dintre cele mai însemnate cărţi din istoria culturii româneşti.

CENTRU INTERNAT PENTRU ȘCOALA ÎN SISTEM DUAL

Școala Profesională Kronstadt, prima în sistem dual din Braşov şi devenită model de bună practică în toată România, vrea să mai bifeze o premieră: amenajarea de la zero a unui internat. Edilii orașului au obținut deja primele avize necesare construcției. Conform autorităților locale, clădirea internatului va avea nouă niveluri şi va dispune de locuri pentru cel puţin 300 de elevi. Aceasta va fi amplasată în apropierea sălii de sport şi va avea facilităţi şi dotări la standarde europene. Acesta este primul internat școlar care va fi amenajat în județ în ultimii 30 de ani, iar ideea a fost foarte bine primită atât de către părinții elevilor, cât și de companiile partenere școlii care pregătește elevi pentru cerințele actuale ale pieței de muncă.

SUMMIT PE TEMA TURISMULUI BALNEAR

Cei mai importanți specialiști, dar și oficialități din domeniul turismului balnear vor participa, la începutul verii viitoare, la Băile Govora, la un summit pe tema turismului balnear. La evenimentul organizat de Ministerul Afacerilor Externe şi Ministerul Turismului, în contextul preluării de către România, anul viitor, a preşedinţiei Consiliului UE, sunt invitați circa 20 de miniştri din state membre ale Uniunii Europene şi alţi oficiali europeni. Locul desfăşurării summitului ar urma să fie Centrul Cultural Virginia Andreescu-Haret, clădire de patrimoniu, recent reabilitată de autoritățile locale.

CROAZIERE TURISTICE PE CANALUL DUNĂRE - MAREA NEAGRĂ

Surprize pentru turiști în viitorul sezon estival. Compania Naţională Administraţia Canalelor Navigabile (CNACN) pregăteşte un proiect de reluare a croazierelor turistice pe Canalul Dunăre - Marea Neagră, între porturile Agigea şi Murfatlar. Excursiile vor fi efectuate cu o navă de pasageri şi vor avea o componentă de agrement nautic, cu îmbarcare din Portul Constanţa Sud, din aval de Ecluza Agigea, cu tranzit pe canal până în Portul Murfatlar. Turiștii vor putea participa și la un circuit istorico-ecumenic, cu popasuri la monumentele şi mânăstirile din sud-vestul judeţului Constanţa.

SUD-VEST OLTENIA

SUD-EST

SUD MUNTENIA

BUCUREȘTI- ILFOV

CENTRU SOCIO-MEDICAL PENTRU COPII CU BOLI INCURABILE

Primul centru socio-medical din România destinat exclusiv copiilor cu boli incurabile și familiilor acestora s-a deschis recent la Adunaţii Copăceni. Amenajat pe un domeniu pitoresc, Centrul Hospice include o unitate cu 12 paturi ce va oferi îngrijire paliativă copiilor, spații pentru activități educativ-terapeutice destinate copiilor, un adăpost dedicat familiilor aflate în situații limită (6 apartamente sociale), un centru educațional, un centru de zi pentru diferite terapii ocupaţionale, o clădire destinată activităților de kinetoterapie, o clădire destinată taberelor de vară. În fiecare an, circa 200 de copii vor fi îngrijiți la noul centru.

CENTENARUL, SĂRBĂTORIT PRIN MIȘCARE

Sănătate, mișcare, recunoașterea valorilor de viață echilibrată. Circa 120 de persoane din Sectorul 3 înscrise în proiectul „România 100 - Educație prin mișcare” au început deja antrenamentele pregătitoare pentru probele unui maraton ce va avea loc pe 1 Decembrie. Proiectul este finanțat de Primăria Sectorului 3 din fonduri publice nerambursabile acordate de la bugetul local. Participanții pot opta pentru maraton, semimaraton, cursa fotoliilor rulante și cursa cetățenilor Sectorului 3 – 3,6 km. Bucureștenii sunt astfel mobilizați să participe la activități sportive în scopul îmbunătățirii stilului de viață, menținerii sănătății și creșterii încrederii în sine.

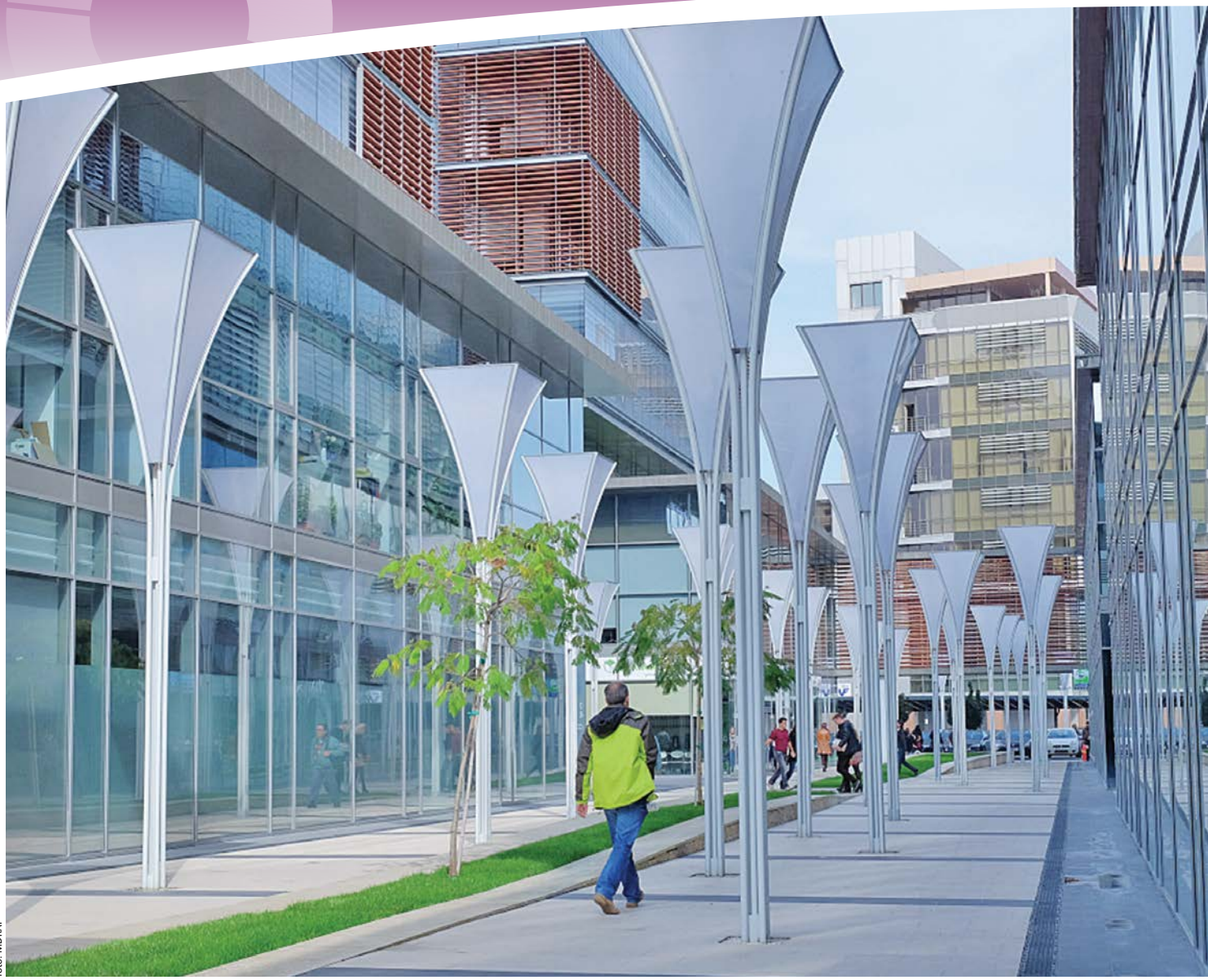

foto: MDRAP

REGIO - O GURĂ DE OXIGEN PENTRU INOVAREA DIN ROMÂNIA

În noul context al competitivității globale, progresul tehnologic reprezintă unul dintre elementele cheie ale unei dezvoltări economice sustenabile. În această ecuație, un loc central îl reprezintă sectorul cercetării, dezvoltării și inovării (CDI). Regio oferă acces la fonduri vitale, în contextul unei finanțări publice insuficiente.

VLAD BÂRLEANU

În România există câteva aspecte care definesc procesul de inovare și transfer tehnologic. Mai exact, este vorba despre o cooperare redusă între firme și instituții de cercetare-dezvoltare, dar și despre un număr mic al IMM-urilor inovative care participă în activități de transfer al cunoștințelor. De asemenea, firmele sunt mai interesate de dezvoltarea capacității de distribuție și asamblare decât de cercetare și inovare. În clasamentul internațional, conform Inobarometru 2014, România ocupă penultimul loc în ceea ce privește transferul tehnologic și comercializarea inovării, având cel mai mic procent de companii care au inovații și le comercializează în UE. Astfel, problema principală se referă la capacitatea de a absorbi inovarea companiilor, respectiv modul în care cunoștințele sunt transferate în industrie.

INCAPACITATE PRACTICĂ

În România, domeniul cercetării și al inovării pare să fie cel mai bine definit de zicala „teoria ca teoria, dar practica ne omoară”. În ceea ce privește oferta de cercetare, infrastructura publică nu este vizibilă, accesul la serviciile oferite este dificil și, prin urmare, gradul de utilizare este scăzut. Entitățile de profil sunt populate de profesori și cercetători care

nu au capacitatea de a monitoriza efectele transpunerii rezultatelor cercetării în practică și de a aborda implementarea acestor rezultate din perspectiva dezvoltării afacerilor în cadrul unui lanț valoric.

Potrivit European Innovation Scoreboard (EIS) – cel mai avansat instrument de măsurare a performanțelor inovării în UE – începând cu 2008, performanțele Uniunii în materie de inovare s-au îmbunătățit atât în ansamblul ei, cât și punctual, pentru 21 de state membre. Cu toate acestea, șapte țări au înregistrat performanțe negative, ediția din 2016 atrăgând în mod specific atenția asupra țării care a înregistrat cea mai importantă rată de creștere negativă, respectiv România.

foto: MDRAP

UN INOVATOR MODEST

EIS împarte țările UE în patru categorii, în funcție de rezultatele obținute în cadrul indexului, statele fiind astfel inovatori modești, moderați, puternici și lideri. Dacă de-a lungul perioadei analizate România s-a poziționat constant în categoria inovatorilor modești, au existat și momente în care progresele înregistrate erau încurajatoare, existând state cu performanțe mai reduse, cum ar fi Bulgaria, Letonia sau Lituania. Ediția 2016 a EIS aduce în prim-plan încă o prestație negativă pentru România, și anume un al doilea an consecutiv în care țara noastră a fost listată drept cel mai modest inovator din UE, ocupând ultimul loc al clasamentului.

Primul dintre obiectivele specifice ale Axei 1 a Regio – Promovarea transferului tehnologic – este creșterea inovării în firme, prin susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic în domenii de specializare inteligentă. Sunt vizate IMM-urile din regiunile mai puțin dezvoltate ale României. Scopul acestor investiții este realizarea unui transfer mai intens al rezultatelor cercetării în aplicații comerciale inovative și consolidarea specializării rezultate la nivel local și regional. Asta pentru a asigura o valorificare eficientă a avantajelor fiecărei regiuni, în funcție de resursele naturale și de alți factori favorabili, de accesibilitate la piețe și la lanțurile de aprovizionare din Vestul Europei.

Al doilea obiectiv specific al axei este creșterea inovării în companii, prin sprijinirea abordării multisectoriale rezultate în urma implementării „Inițiativei Regiuni mai puțin dezvoltate" în România. Scopul general al acestei inițiative este să identifice constrângerile care blochează creșterea în zonele vizate și să le ofere asistență pentru a maximiza impactul investițiilor regionale și creșterea competitivității.

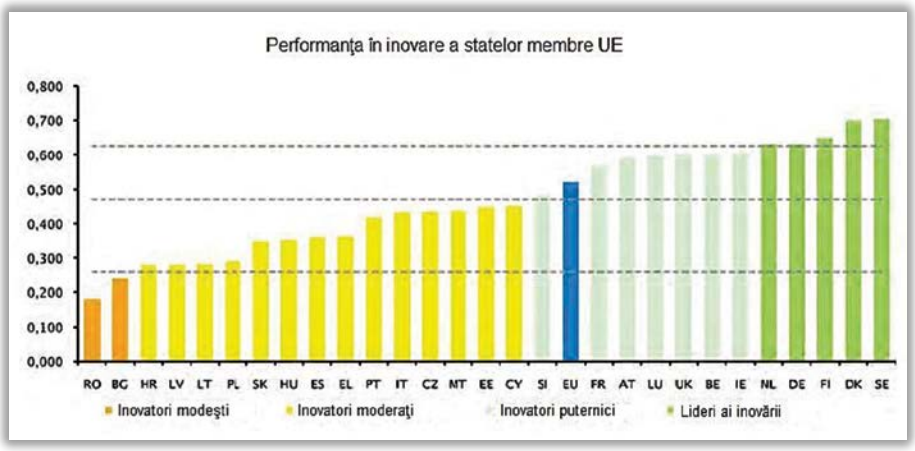

SCHIMBARE DE STRATEGIE

Intervențiile propuse prin Axa 1 urmăresc schimbarea structurii activității de CI care se bazează pe sectoare industriale tradiționale, caracterizate prin muncă de intensitate mare, tehnologii depășite și cerere slabă. Astfel, scopul axei este să se asigure că fluxurile tehnologice și de cunoștințe au impact în acele domenii ale economiei cu cel mai mare potențial de creștere și mobilizare a IMM-urilor inovatoare. Mai exact, este vorba despre acele firme care au motivația și capacitatea necesare pentru a intra în lanțurile regionale de valoare adăugată.

Regio dorește ca, prin valorificarea rezultatelor cercetării, firmele să poată oferi produse și servicii cu o valoare adăugată mare, ceea ce va duce la creșterea competitivității economice. Măsurile finanțate din program vor fi orientate spre piață și afaceri, având în vedere că oferta cercetării va fi modelată pe baza cererii de inovare a firmelor, care este dictată de condițiile și nevoile pieței.

ENTITĂȚILE DE ITT, PRIORITARE

Prin primul obiectiv specific al axei se încurajează punerea în aplicare a rezultatelor cercetării în cadrul IMM-urilor, prin

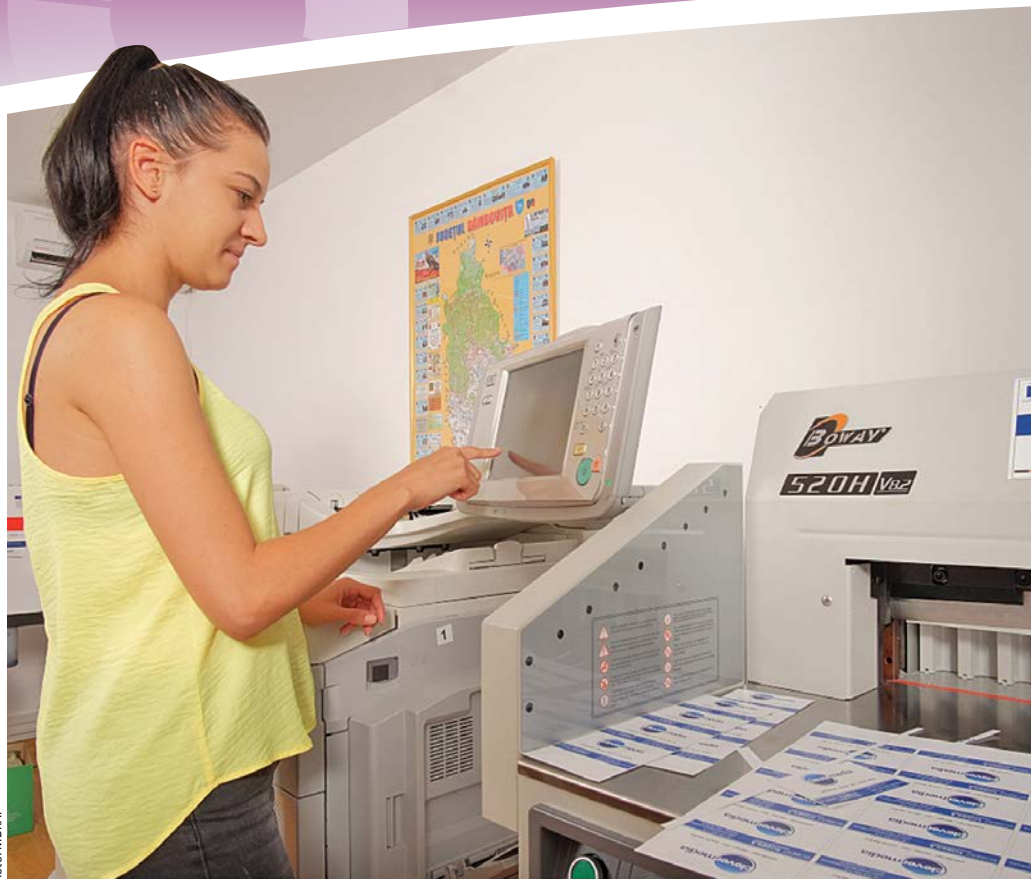

foto: MDRAP

transfer tehnologic. Se finanțează dezvoltarea sau crearea unor entități de inovare și transfer tehnologic (ITT) orientate spre piață și capabile să livreze servicii de inovare, de tip broker, pentru sectorul privat. Se dorește garantarea adaptării și implementării rezultatelor cercetării și inovării în activitatea firmelor, pentru a putea fi exploatate. Entitățile ITT intermediază cererea cu oferta de CI și le ajustează în funcție de condițiile de piață. Investițiile vizează formarea unei mase critice de entități de ITT pentru oferirea rezultatelor cercetării de piață, într-o distribuție teritorială echilibrată, însemnând doar la nivelul regiunilor mai puțin dezvoltate, care se află în deficit numeric față de București-Ilfov.

Transferul tehnologic poate fi realizat prin intermediul centrelor de transfer tehnologic (CTT), incubatoarelor tehnologice și de afaceri (ITA), centrelor de informare tehnologică (CIT), oficiilor de legătură cu industria (OLI), parcurilor științifice și tehnologice (PST), publice sau private. Astfel, potențialii beneficiari vor fi toate acele entități juridice care furnizează activități de transfer tehnologic conform legislației în vigoare (OG 57/2002 și HG 406/2003), dar și entități care își obțin acreditarea pe parcursul implementării proiectului.

PST-URILE, CANAL DE IMPLEMENTARE

Parcurile științifice și tehnologice (PST) reprezintă o entitate în cadrul căreia se desfășoară activități de învățământ, de cercetare, de transfer tehnologic al rezultatelor cercetării și valorificarea acestora prin activități economice. Regio își propune să susțină dezvoltarea de întreprinderi inovative, prin transfer tehnologic și componenta de cercetare din cadrul PST. Astfel, se sprijină crearea de noi PST și dezvoltarea acestora, avându-se în vedere atât activități de tip hard (construirea de noi infrastructuri, consolidări, reabilitări sau modernizări, precum și achiziția de echipamente), cât și activități de tip soft (servicii destinate întăririi culturii antreprenoriale). De asemenea, se pot realiza investiții în activitățile specifice entităților de ITT: studii de investiții tehnologice, asistență și consultanță tehnică de specialitate la aplicarea sau achiziționarea de tehnologii, evaluare și audit tehnologic, asistență la retehnologizarea agenților economici, transfer, validare, prognoză și evaluare tehnologică, audit tehnologic, analize statistice, dezvoltarea și întreținerea de bănci de date specializate cu privire la transferul tehnologic etc.

Entitățile ITT sprijinite trebuie să ofere servicii suport pentru firme. Acestea trebuie să identifice oportunitățile de afaceri bazate pe compatibilități tehnologice, cerințe comerciale sau cerințe de fabricație, precum și partenerii de afaceri potriviți (agenți, distribuitori, furnizori).

STRATEGIA DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ

În ceea ce privește obiectivul specific 2, Comisia Europeană a oferit pentru două regiuni de dezvoltare, prin intermediul „Inițiativei Regiuni mai puțin dezvoltate", sprijin pentru elaborarea strategiei de specializare inteligentă (RIS3) în Nord Vest și pentru actualizarea acesteia în Nord Est. Se pot realiza următoarele tipuri de activități: cercetare aplicată și dezvoltare tehnologică, dezvoltare experimentală (construire și testare prototipuri, serie 0, realizare și operare planuri pilot, activități necesare producției experimentale și testării etc.), dar și activități de inovare (obținerea și validarea proprietății industriale, standardizarea produselor, serviciilor sau proceselor, consultanță pentru inovare sau servicii de sprijinire a inovării, dezvoltarea de platforme comune pentru împărtășirea de cunoștințe etc.).

De asemenea, se pot realiza activități de introducere în producție (pregătire de fabricație, punere în funcțiune, operare sau aplicare, activități de punere în fabricație, inclusiv pregătirea documentației tehnico-economice necesare etc.), activități de comercializare (inclusiv studii de piață, de marketing, de comercializare, de stimulare a cererii, inclusiv certificarea produselor, serviciilor sau proceselor etc.) și internaționalizare. Nu în ultimul rând, se pot realiza activități de investiții în infrastructură, echipamente, management de proiect, comunicare și vizibilitate. În contextul finanțării unor astfel de proiecte în cadrul Axei 1, se ia în calcul un buget de aproximativ 50 de milioane de euro, contribuție de la Fondul European de Dezvoltare Regională.

ROLUL ȘI IMPORTANȚA CONCEPT NOTE-ULUI REGIONAL

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Operațional Regional 2014-2020, finanțează în cadrul Axei prioritare 1 - Promovarea transferului tehnologic, obiectivul specific - Creșterea inovării în firme prin susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic în domenii de specializare inteligentă.

foto: Shutterstock

Acest obiectiv se poate realiza prin crearea și dezvoltarea entităților suport pentru inovare și transfer tehnologic, publice și private, parteneriate între acestea și IMMuri și parcuri științifice și tehnologice în regiunile mai puțin dezvoltate ale României, în concordanță cu principiul specializării inteligente.

Scopul acestor investiții constă în realizarea unui transfer mai intens al rezultatelor cercetării în aplicații comerciale inovative, cu impact asupra preluării și diseminării rezultatelor cercetării în piață, contribuind, totodată, la creșterea ritmului de difuzare a progresului tehnologic pe piață și în societate, în general, răspunzând astfel Obiectivului Europa 2020 privind dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare.

Investițiile propuse urmăresc consolidarea specializării rezultate la nivel local și regional

Intervențiile propuse urmăresc determinarea unor modificări majore în ceea ce privește schimbarea structurii activității de cercetare și inovare, care se bazează pe sectoare industriale tradiționale, caracterizate prin muncă de intensitate ridicată, tehnologii depășite și cerere slabă pentru rezultatele cunoașterii, asigurându-se, totodată, că fluxurile tehnologice și de cunoștințe au impact în acele domenii ale economiei care au cel mai mare potențial de creștere și mobilizare a IMMurilor inovatoare, care au motivația și capacitatea necesare pentru a intra în lanțurile regionale de valoare adăugată.

Investițiile propuse urmăresc consolidarea specializării rezultate la nivel local

foto: MDRAP

și regional, pentru a se asigura o valorificare eficientă a avantajelor comparative, în funcție de resursele naturale și de alți factori favorabili, de accesibilitate relativă la piețe și la lanțurile de aprovizionare din Europa de Vest etc.

Lansarea investițiilor finanțate prin Axa Prioritară 1 au necesitat luarea anumitor măsuri și parcurgerea anumitor etape pentru a se asigura un cadru optim obligatoriu spre a avea o implementare eficientă și efectivă a proiectelor finanțate în domeniile de specializare inteligentă.

Deși în varianta inițială (Iunie 2015) a Programului Operațional Regional 2014-2020 (POR), Axa Prioritară 1 din POR era dedicată finanțării exclusive a entităților de inovare și transfer tehnologic (EITT) care furnizează activități de transfer tehnologic, în urma discuțiilor ulterioare acestei aprobări (iulie – noiembrie 2015), dintre AMPOR și diferiți actori implicați, inclusiv DG Regio, s-a evidențiat necesitatea modificării acestei axe prioritare, atât prin completarea activităților EITT, cât și prin extinderea sprijinului acordat prin această axă prioritară către IMM-uri și parcuri științifice și tehnologice.

Pentru lansarea apelurilor de proiecte pentru această axă prioritară, Comisia Europeană a considerat necesară elaborarea unui Concept Note Regional

Pentru lansarea apelurilor de proiecte pentru această axă prioritară, Comisia Europeană a considerat necesară elaborarea unui Concept Note Regional - pe baza unei Metodologii comune de elaborare pusă la dispoziția regiunilor de AM-POR. Rolul Concept Note-ului regional a fost de a oferi informații referitoare la localizarea sectoarelor economice și tipurilor de servicii identificate la nivel regional pentru care s-ar putea obține finanțare (FEDR) de către EITT și de către IMM-urile care pot implementa un rezultat al transferului tehnologic.

Ca urmare a procesului de elaborare a Concept Note-ului regional în cadrul mecanismului de descoperire antreprenorială, regiunile și-au identificat domenii/sub-domenii de specializare inteligentă, atât dintre cele existente în cadrul domeniilor de specializare inteligentă identificate la nivel național prin Strategia Națională de Cercetare – Dezvoltare – Inovare, cât și domenii specifice unei singure regiuni (care nu pot fi încadrate într-un domeniu identificat la nivel național).

ADR-urile au realizat aceste documente programatice și au validat domeniile de specializare inteligentă identificate la nivel regional în cadrul Consiliilor/ Consorțiilor Regionale de Inovare (iulie 2016 – aprilie 2017).

În paralel cu procesul de elaborare a Concept Note-ului Regional, AMPOR a realizat metodologia pentru Scrisorile de Intenție. Rezultatele Scrisorilor de Intentie au fost evidențiate în Concept Note-ul Regional, iar prioritizarea proiectelor s-a bazat pe aceste rezultate (proces finalizat în perioada martie-aprilie 2017).

De asemenea, în paralel cu desfășurarea acestor etape, AMPOR a inițiat (începând cu anul 2016) discuțiile cu Consiliul Concurenței cu scopul identificării celor mai adecvate scheme de ajutor de stat pentru implementarea investițiilor prevăzute. Totodată, pentru a sprijini AMPOR în identificarea celor mai avantajoase soluții privind cofinanțarea din perspectiva încadrării în regulile de ajutor de

stat pentru beneficiarii finali, Comisia Europeană a contractat un expert pe aspecte de ajutor de stat (mai – august 2017).

În urma finalizării acestui exercițiu de analiză, împreună cu expertul contractat, ADR-uri și reprezentanții Consiliului Concurenței, au fost elaborate și lansate ghidurile specifice și schemele de ajutor de stat aferente operațiunilor prevăzute în cadrul acestei axe prioritare.

Toate aceste etape au fost obligatorii în vederea pregătirii unui cadru optim pentru implementarea acestei axe prioritare și deși parcurgerea fiecărei dintre acestea a necesitat o perioadă de timp pentru a fi realizată, mecanismele procesului de descoperire antreprenorială care au fost stabilite la nivel regional pentru a identifica domeniile de specializare inteligentă au o valoare adăugată ridicată, atât în ceea ce privește implementarea în actuala perioadă de programare, cât și în ceea ce privește implementarea obiectivului de politică 1, propus pentru perioada de programare 2021-2027.

AMPOR a luat decizia de a iniția și a pregăti un temeinic proces de descoperire antreprenorială, la nivel regional

Într-adevăr, stabilirea unor mecanisme reale și funcționale ale procesului de descoperire antreprenorială, în condițiile lipsei unor experiențe anterioare privind lucrul în cadrul quadruple helix (cercetare – mediu de afaceri – autorități locale - comunitate) în România, a reprezentat un exercițiu dificil, provocator și cronofag, dar în aceeași măsură necesar pentru a crea un micro-climat adecvat la nivel regional care să permită dezvoltări majore în viitor prin intermediul specializării inteligente, în conformitate cu noile propuneri de regulamente privind politica de coeziune.

Deși AMPOR a avut și optiunea de a pregăti rapid și superficial un portofoliu de proiecte, a luat decizia dificilă de a iniția și a pregăti un temeinic proces de descoperire antreprenorială, la nivel regional, pentru a crea premisele optime necesare asigurării unui portofoliu de proiecte calitativ, matur și asumat, care să fie ulterior finanțat, atât prin AP1, cât și prin viitorul obiectiv de politică 1 al perioadei de programare 2021-2027.

Mai mult, două regiuni de dezvoltare din România (NE și NV) au beneficiat de Inițiativa Regiuni mai puțin dezvoltate pentru a lansa și a dezvolta/implementa un proces de descoperire antreprenorială corect și pentru a identifica proiecte relevante la nivel regional. În consecință, un nou obiectiv specific (1.2) a fost introdus în Axa Prioritară 1 pentru a reflecta rezultatele generate de implementarea acestei Inițiative și pentru a se asigura o finanțare adecvată a portofoliului de proiecte propus de către cele două regiuni.

De asemenea, având în vedere succesul implementării acestei Inițiative, atât Comisia Europeană și Guvernul României, cât și regiunile, au decis, după consultări cu Banca Mondială și Joint Research Center, completarea informațiilor noului obiectiv specific 1.2 pentru a reflecta extinderea sprijinului acordat regiunilor NE și NV prin Inițiativa Regiuni mai puțin dezvoltate și către celelalte regiuni de dezvoltare din România, inclusiv pentru Regiunea București-Ilfov.

Astfel, sprijinul oferit prin Inițiativa Regiuni mai puțin dezvoltate se va face în cadrul a două proiecte:

- Proiectul implementat de JRC - generalizează această inițiativă în scopul de a transfera rezultatele proiectelor pilot (NE si NV) la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare, continuând totodată să ofere sprijin și acestor două regiuni;
- Proiectul implementat de Banca Mondială - oferă sprijin adaptat în funcție de nevoile regionale, în cadrul unor programe de tipul „proof of concept" sau prin alte activități specifice.

În prezent, în ceea ce privește stadiul implementării acestei axe implementare, au fost lansate apelurile de proiecte pentru Operațiunile A (Entități de Inovare și Transfer Tehnologic - EITT) și B (Parcuri Științifice și Tehnologice - PST), având ca termen limită de depunere luna februarie 2019, în timp ce apelul pentru Operațiunea C (EITT și IMM-uri) s-a închis (August 2018), iar proiectele se află în proces de evaluare.

De asemenea, Ghidul Aplicantului aferent Obiectivului specific 1.2 Regiuni mai puțin dezvoltate a parcurs procesul de consultare publică, urmând a fi definitivate detaliile tehnice de implementare.

foto: MDRAP

DR. MARINA RANGA, CERCETĂTOR PRINCIPAL ÎN CADRUL CENTRULUI COMUN DE CERCETARE AL COMISIEI EUROPENE DE LA SEVILLA:

„IMPLEMENTAREA SPECIALIZĂRII INTELIGENTE ÎN ROMÂNIA A STIMULAT DEZVOLTAREA DE SISTEME REGIONALE DE INOVARE”

Centrul Comun de Cercetare (JRC) al Comisiei Europene și Direcția Generală Politică Regională și Urbană (DG REGIO) au demarat, în anul 2016, un proiect dedicat sprijinirii implementării conceptului de specializare inteligentă în România. Până la acest moment, proiectul a înregistrat câteva rezultate semnificative, având în continuare planificate și alte activități. Dr. Marina Ranga, cercetător principal în cadrul Centrului Comun de Cercetare al Comisiei Europene de la Sevilla a explicat, într-un interviu pentru Regio, care este situația actuală în ceea ce privește implementarea conceptului de specializare inteligentă în România.

REGIO: Ce reprezintă specializarea inteligentă și cum a evoluat proiectul până la acest moment în țara noastră?

Marina Ranga: Specializarea inteligentă ar trebui percepută sub două modalități: atât sub forma unei noi abordări a strategiilor de cercetare și inovare, cât și drept un proces atotcuprinzător prin intermediul căruia obiectivele acestei abordări devin o realitate. Ca abordare, ea produce o schimbare importantă în modul de proiectare și implementare a strategiilor de cercetare și inovare. Ea caută să exploateze mai bine potențialul acestora de a stimula dezvoltarea la nivel național sau regional și modificările structurale, precum și să sporească avantajele comparative ale țărilor și regiunilor prin intermediul unor investiții țintite în domenii specifice care reprezintă puncte forte. Astfel de puncte forte, unele dintre ele deja existente sau la a căror naștere urmează să asistăm în viitor, sunt identificate într-o manieră participativă, aplicată de jos în sus, denumită proces de descoperire antreprenorială (EDP), prin intermediul căruia factorii interesați în inovare la nivel național și regional (universități și instituții de cercetare, companii, clustere de inovare, autorități publice, societatea civilă) lucrează împreună pentru a identifica oportunități de cooperare, dezvoltă proiecte comune care pot întări capacitățile de cunoaștere și dezvoltare a afacerilor la nivelul țării sau al regiunii, au acces la piețe internaționale și lanțuri de valoare adăugată, construiesc rețele, încredere, capital social și combină diverse resurse și canale de finanțare pentru a atinge obiectivele stabilite. Ca proces, specializarea inteligentă presupune transformări în sistemul de inovare la nivel național și regional în vederea îmbunătățirii capacității de gestiune a cercetării și inovării și îmbunătățirii integrării cu așa-numitele mecanisme de „guvernanță pe paliere multiple”, precum și a coordonării cu domeniile de politici adiacente, cum ar fi educația, TIC și noile tehnologii, piața muncii etc. Ea subliniază importanța cercetării și inovării ca factor de creștere economică în toate domeniile vieții noastre social-economice și, prin urmare, nu ar trebui abordată ca o problemă de sine stătătoare, ci într-o manieră integrată, luându-i în considerare impactul pe care îl are în alte sectoare și implicațiile sale pe termen lung.

Strategiile de specializare inteligentă la nivel național sau regional au fost necesare ca parte a condiționalităților ex ante pentru ca statele membre ale UE să poată beneficia de finanțare din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR). Până la acest moment, sunt peste 120 de strategii naționale și regionale, fiecare dintre ele identificând seturi de priorități pentru investițiile în cercetare și inovare în perioada 2014-2020. Peste 40 miliarde de euro din fonduri FEDR sunt alocate pentru finanțarea acestor priorități în această perioadă, pe lângă cele peste 65 miliarde de euro de co-finanțare națională și 1,8 miliarde de euro din Fondul Social European pentru capitalul uman implicat în cercetare și inovare. Impactul estimat al acestor investiții este unul semnificativ: 5.000 de întreprinderi sprijinite pentru introducerea de noi produse pe piață, 140.000 de companii nou înființate sprijinite în activitățile lor de inovare și 350.000 de noi locuri de muncă create până în anul 2020. Mai mult, rezultatele promițătoare obținute până la acest moment în procesul de implementare au condus la o vizibilitate crescută a acestor politici și la alocări mai mari pentru specializarea inteligentă în perioada post 2020. Buna guvernanță a strategiilor de specializare inteligentă naționale și regionale a fost definită drept o condiție de natură să încurajeze Obiectivul de politici 1 „O Europă mai inteligentă prin promovarea transformării economice inteligente și inovatoare” al Politicii de Coeziune a CE.

Astfel, devine tot mai evident motivul pentru care unii cercetători au considerat specializarea inteligentă „o revoluție structurală profundă a modului în care sunt concepute politicile de inovare”. Însă,

„Specializarea inteligentă presupune transformări în sistemul de inovare la nivel național și regional în vederea îmbunătățirii capacității de gestiune a cercetării și inovării.”

foto: MDRAP

implementarea acestor obiective ambițioase nu este facilă, și persistă o nevoie de elaborare a unor instrumente și metode analitice și practice pentru facilitarea acestui proces.

Aici este momentul în care intră în scenă proiectul „Sprijin țintit pentru specializarea inteligentă în România", ca parte a unui proiect mai larg, bazat pe cinci axe, denumit STRIVE (Sprijin pentru tranziții către ecosisteme de inovare regională), coordonat de către JRC, în colaborare cu DG REGIO, pentru operaționalizarea unei Acțiuni Pregătitoare a Parlamentului European denumită „Avantajele economice competitive și potențialul de specializare inteligentă la nivel regional în România".

Acest proiect are două seturi principale de obiective: pe de o parte, caută să asigure o abordare coerentă la adresa specializării inteligente în România, să îmbunătățească gradul de implicare a factorilor interesați relevanți (mediul de afaceri, mediul academic, organizațiile de cercetare și societatea civilă), să stabilească o structură de guvernanță eficace la nivelurile naționale și regionale și să sprijine pregătirea documentelor relevante privind politicile. Pe de altă parte, vine în sprijinul explorării și exploatării potențialului economic și de inovare în regiunile proiectului pe baza procesului EDP și ajută la canalizarea finanțărilor din Politica de Coeziune către cele mai promițătoare proiecte de specializare inteligentă. Mai mult decât atât, proiectul își propune, de asemenea, să contribuie la o serie de lecții de bună practică pentru regiunile Europei care înregistrează o încetinire a creșterii și sunt caracterizate de un nivel scăzut al veniturilor.

În prima sa etapă (iulie 2016 - iunie 2018), proiectul s-a concentrat pe două regiuni, Nord Est și Nord Vest. O a doua etapă

DR. MARINA RANGA

Este cercetător principal în cadrul Centrului Comun de Cercetare al Comisiei Europene de la Sevilla, Spania, și conferențiar universitar în domeniul managementului inovării în cadrul Universității din Varșovia, Polonia. Deține un doctorat și un titlu de Master în politici în știință și tehnologie acordat de SPRU, Universitatea Sussex, precum și un titlu de Master în inginerie chimică acordat de Universitatea Politehnică din București.

(iulie 2016-2019) își extinde domeniul de aplicare către toate cele opt regiuni ale țării (Nord Est, Nord Vest, Centru, Sud Est, Sud Muntenia, Sud Vest, Vest și București-Ilfov), datorită rezultatelor pozitive, cu șanse bune de diseminare și impact la nivelul întregii țări.

REGIO: Care sunt aspectele esențiale ale procesului de specializare inteligentă?

Marina Ranga: Coroborând informațiile strânse din diferite surse (agenții regionale de dezvoltare, factori interesați la nivel național și regional, experții independenți ai JRC, literatura de specialitate relevantă etc.), a devenit evident faptul că principalele activități care urmau a fi realizate pe parcursul primei etape a proiectului trebuiau să se concentreze pe cinci aspecte esențiale ale procesului de specializare inteligentă:

(i) punerea în mișcare a procesului EDP;

(ii) elaborarea unui mecanism de monitorizare a specializării inteligente;

(iii) întărirea guvernanței specializării inteligente și a coordonării la nivel regional-național;

(iv) consolidarea abilităților și competențelor agențiilor regionale de dezvoltare (ADR-uri) pentru managementul specializării inteligente;

(v) consolidarea capacității de transfer tehnologic la nivel național și regional, care a constituit punctul central al Axei Prioritare 1 din cadrul Programului Regional Operațional, reprezentând o sursă esențială de finanțare pentru proiectele de specializare inteligentă.

A doua etapă a proiectului a extins activitățile proiectului în toate cele opt regiuni de dezvoltare, atât prin continuarea elementelor din activitatea precedentă, cât și prin adăugarea de noi elemente, în funcție de gradul de experiență al regiunilor în domeniul specializării inteligente: mai ridicat în Nord Vest și Nord Est, regiuni care fuseseră implicate în Etapa 1 a proiectului, și mai scăzut în cele șase regiuni „nou-venite" care își constituiseră un anumit nivel de experiență în afara proiectului. Din acest grup, cinci regiuni dețin strategii de specializare inteligentă, având domenii prioritare clar identificate (Centru, Sud Est, Sud Muntenia, Sud Vest și Vest), în timp ce regiunea Capitalei, București-Ilfov, nu are deocamdată o strategie de specializare inteligentă, și beneficiază de sprijinul din partea JRC în vederea pregătirii unui astfel de document.

Principalele activități pentru cele două etape ale proiectului sunt prezentate mai jos:

ETAPA 1	ETAPA 2
a. Punerea în mișcare a procesului EDP în regiunile Nord Vest și Nord Est	**a.** Consolidarea procesului EDP în toate regiunile
b. Dezvoltarea monitorizării specializării inteligente în regiunile Nord Vest și Nord Est	**b.** Dezvoltarea monitorizării specializării inteligente în toate regiunile
c. Întărirea guvernanței specializării inteligente și a coordonării între palierul regional și cel național	**c.** Întărirea guvernanței specializării inteligente și a coordonării între palierul regional și cel național, inclusiv finanțarea tuturor proiectelor de specializare inteligentă la nivel național și regional
d. Consolidarea abilităților de competențelor de management al specializării inteligente pentru ADR-urile din regiunile Nord Vest și Nord Est	**d.** Consolidarea abilităților de competențelor de management al specializării inteligente pentru ADR-urile din toate regiunile
e. Consolidarea capacității de transfer tehnologic în regiunile Nord Vest și Nord Est	**e.** Consolidarea capacității de transfer tehnologic la nivel regional și național și sprijinirea conexiunilor internaționale și a oportunităților de colaborare

REGIO: Care considerați că au fost principalele dificultăți cu care s-a confruntat proiectul?

Marina Ranga: O dificultate importantă decurge din faptul că specializarea inteligentă este în mod esențial legată de rolul regiunilor și de existența sistemelor de cercetare și inovare regionale, care au nevoie să se coordoneze de o manieră efectivă cu palierul național și cu cel al Uniunii Europene. România are un sistem centralizat la nivel național de cercetare și inovare, iar sistemele de inovare „regională" beneficiază de o recunoaștere oficială restrânsă. Ele există de facto prin intermediul activităților și rețelelor constituite de diverșii factori interesați de inovare la nivel regional și prin întreaga gamă de acțiuni care au însoțit implementarea strategiilor regionale de specializare inteligentă, însă ele nu sunt recunoscute de jure, fără a beneficia de o definire clară a agențiilor regionale pentru inovare, a bugetelor și mecanismelor de finanțare. De asemenea, rolul coordonator pe care îl au ADR-urile în regiuni s-a confruntat cu o serie de dificultăți care au apărut din dimensiunea redusă a echipelor care au atribuții în domeniul specializării inteligente și din competențele limitate în cercetare și inovare, având în vedere faptul că aceste instituții au fost inițial gândite ca organisme executorii pentru implementarea Planurilor Regionale de Dezvoltare și a altor planuri sectoriale și operaționale regionale. Mai mult decât atât, la demararea procesului de specializare inteligentă, ADR-urile au fost implicate într-o măsură limitată în proiectarea Programelor Operaționale Regionale și Competitivitate. În consecință, există un grad limitat de corelare între prioritățile regionale pentru specializare inteligentă elaborate de către ADR-uri și prioritățile naționale pentru specializare inteligentă elaborate prin intermediul unui exercițiu național de prognoză gestionat de către Ministerul Cercetării și Inovării.

O altă provocare decurge din nivelul general scăzut de performanță înregistrat la nivelul țării, care se datorează unei serii de motive: subfinanțarea cronică, fragmentarea sistemului de cercetare și legăturilor slabe dintre actorii implicați (în special pe direcția universități-industrie), competențe limitate și structuri instituționale incipiente în domeniul cunoașterii și transferului tehnologic și antreprenoriatului, gradul scăzut de performanță în cercetare și inovare al companiilor și o structură economică în mare parte bazată pe IMM-uri cu capacități tehnologice reduse și de nivel mediu, un exod semnificativ al creierelor și un fenomen al migrației, înregistrat inclusiv în rândurile cercetătorilor, stimulente insuficiente pentru atragerea diasporei sau a talentelor internaționale. De aceea, țara a fost clasificată în mod consecvent ca fiind un „inovator modest" în Tabloul inovării la nivelul Uniunii realizat de UE.

foto: Shutterstock

REGIO: Care considerați că sunt cele mai importante realizări ale proiectului?

Marina Ranga: Dintr-o perspectivă de ansamblu, putem spune că implementarea specializării inteligente în România a stimulat dezvoltarea de sisteme regionale de inovare fie prin facilitarea apariției unor elemente definitorii care lipseau în trecut, ori prin accelerarea dezvoltării altor elemente care se aflau în stadii incipiente. De exemplu, procesul EDP a întărit comunicarea și legăturile dintre factorii interesați în cercetare și inovare regională și a ajutat la construirea unor identități colective și a unui capital social care nu exista anterior, prin colectarea ideilor pe plan local și a competențelor pentru definirea proiectelor de specializare inteligentă. EDP, de asemenea, a crescut gradul de vizibilitate al ADR-urilor și rolul coordonator al acestora de „organizatori regionali ai inovării" și a stimulat diferitele mecanisme de integrare a cunoașterii prin intermediul rețelelor regionale și a nou-createlor Consorții Regionale de Inovare. Toate aceste eforturi au rolul, în final, de a consolida baza de cunoaștere locală la nivelul regiunilor, care este bine reprezentată de către producători de cunoaștere precum instituțiile publice locale de cercetare, universitățile, organizațiile tehnologice etc. și de către utilizatorii de cunoaștere, cum ar fi companiile industriale, împreună cu clienții acestora și rețelele orizontale și verticale. EDP a avut, de asemenea, un rol fondator pentru strategiile de specializare inteligentă regională și a contribuit la îmbunătățirea comunicării și colaborării între autoritățile naționale și cele regionale.

Implementarea specializării inteligente a demonstrat, de asemenea, cum pot fi depășite anumite dificultăți legate de structurile economice și moștenirile industriale din trecut. Multe regiuni prezintă modele vizibile de dependență și un nivel scăzut de specializare în servicii de înaltă tehnologie (acestea fiind concentrate în principal în regiunea capitalei, București-Ilfov, și în Nord-Vest, care găzduiesc clustere TIC puternice), ceea ce este de natură să le reducă capacitatea de a transforma cunoașterea generată pe plan local în inovare. Ele ar putea, însă, să identifice câteva noi domenii de nișă care să le ajute să pătrundă pe piețe noi. Alte beneficii includ o mai bună înțelegere a mecanismului de monitorizare pentru specializare inteligentă, precum și îmbunătățiri la nivelul capacității instituționale a ADR-urilor de a implementa strategiile de specializare inteligentă regională.

Experiența României în domeniul specializării inteligente indică și o serie de chestiuni critice pentru dezvoltarea sistemelor de inovare regională: Cum se începe construcția acestor sisteme? De unde se poate începe? De unde știm dacă opțiunea aleasă este cea corectă? Rezultatele până la acest moment ale proiectului sugerează că, deși raportarea la rezultatele și experiența internațională pot constitui surse de inspirație, nu există o „regulă de aur" pentru dezvoltarea de sisteme de inovare regională, și întregul proces trebuie să fie ajustat cu atenție la realitățile țării și ale regiunilor. De asemenea, deși o parte a literaturii de specialitate sugerează că apariția sistemelor de inovare regională este în mare parte asociată cu dinamica pieței și a industriei, proiectul nostru demonstrează că intervenții țintite realizate pe paliere instituționale și de politici distincte (național și regional) în cadrul sistemului de cercetare și inovare pot duce la atingerea aceluiași efect. Acestea realizări urmează să fie consolidate în perioada de timp rămasă până la finalizarea proiectului și dincolo de acest moment, iar regiunile României pot astfel oferi un exemplu interesant altor regiuni și țări mai puțin dezvoltate, interesate de implementarea conceptului de specializare inteligentă.

„Implementarea specializării inteligente a demonstrat, de asemenea, cum pot fi depășite anumite dificultăți legate de structurile economice și moștenirile industriale din trecut."

foto: MDRAP

SPECIALIZAREA INTELIGENTĂ - CUM PUTEM ÎNCURAJA CERCETAREA CU POTENȚIAL DE VALORIFICARE ECONOMICĂ

Ne plângem, uneori, că nu putem ține pasul cu tehnologia. Ne simțim parcă depășiți de valul de aplicații și programe cu care trebuie să ne obișnuim. Nu doar noi avem de suferit, ca indivizi, dacă nu ne aliniem progresului, ci și economia. Firmele care investesc enorm în produse ce nu-și mai găsesc locul pe piață, ateliere care intră în faliment pentru că principalul concurent a venit cu o soluție mai modernă și mai facilă pentru clienți. Care sunt soluțiile? Specializarea Inteligentă este una dintre ele.

ELENA ALEXA
DAN L. BRUMAR

În condițiile unei dezvoltări tehnologice rapide, cu efecte directe asupra ciclului de viață al produselor și al tehnologiilor, companiile trebuie să răspundă cerințelor unei piețe în continuă evoluție. Cum se poate face asta? Printr-un proces de transformare economică bazat pe identificarea domeniilor în care o regiune poate beneficia din specializarea inovării și cercetării. Pe scurt, specializare inteligentă, un concept care s-a dovedit de succes în multe țări din Uniunea Europeană și care prinde contur și în România, grație Axei Prioritare 1 a programului Regio 2014-2020.

De altfel, România a pregătit în perioada 2014-2015 o Strategie Națională pentru Specializarea Inteligentă a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (SNCDI) 2014-2020. Acest document stă la baza alocării resurselor financiare din Programele Operaționale ale României care vizează intervenții corespunzătoare Obiectivului tematic 1 – Cercetare-Dezvoltare-Inovare

în perioada 2014-2020, cum ar fi Programul Operațional de Competitivitate, Programul Operațional pentru Capital Uman, Programul Operațional Regional.

Mai mult, pentru programarea resurselor alocate Axei 1 din Programul Operațional Regional 2014-2020, începând cu anul 2015, Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene a recomandat tuturor regiunilor României să elaboreze un Document Cadru Regional pentru Specializarea Inteligentă. Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est s-a preocupat de crearea cadrului strategic regional pentru inovare încă din 2008 când a elaborat prima Strategie Regională de Inovare – RIS Nord-Est. Aprobată în anul 2014, ca parte componentă a Planului Pentru Dezvoltare Regională Nord-Est 2014- 2020 (componentă de dezvoltare economică regională), RIS3 Nord-Est este conceput ca un instrument necesar pentru realizarea unor investiții eficiente și eficace în materie de cercetare, dezvoltare și inovare. Începând cu luna iunie 2016, ADR Nord-Est a demarat un amplu proces de actualizare și revizuire a RIS3 și de identificarea unui portofoliu de proiecte ce vor primi finanțare prin Axa 1 a noului Regio.

„EXISTĂ MULTE MODURI PRIN CARE COMPANIILE POT INVESTI ÎN INOVARE”

Concret, cum ajută investițiile în cercetare și inovare companiile din România? Specialiștii din cadrul Agenției de Dezvoltare Regională Nord-Est spun că acest sprijin este extrem de important. „Investițiile venite prin Axa 1 din POR 2014-2020 încurajează în primul rând cercetarea aplicată, cercetarea cu potențial de valorificare economică și care răspunde unor provocări societale reale – oferind sprijin companiilor care valorifică rezultatele acestei cercetări (parteneriate companii-entități de transfer tehnologic). În al doilea rând, sprijină veriga intermediară – crearea și dezvoltarea entităților de transfer tehnologic – adică mijloacele prin care această cercetare aplicată poate ajunge la companii. În al treilea rând, prin noul obiectiv specific pilotat în Regiunile Nord-Est și Nord-Vest, oferă sprijin pentru implementarea strategiei de specializare

Investițiile venite prin Axa 1 din POR 2014-2020 încurajează în primul rând cercetarea aplicată, cercetarea cu potențial de valorificare economică. Aceasta răspunde unor provocări reale, oferind sprijin companiilor care valorifică rezultatele acestei cercetări.

foto: MDRAP

inteligentă regională și finanțarea unor proiecte ce vizează lanțuri de inovare integrale (cercetare-dezvoltare-valorificare) prin investiții directe în cercetare aplicată, mijloace de producție și activități de valorificare", a explicat pentru Regio directorul Direcției Comunicare, Inovare și Cooperare Externă din cadrul ADR Nord-Est, Gabriela Macoveiu.

Unele companii investesc deja în inovare și au rezultate remarcabile atât pe plan național, cât și internațional. Altele sunt foarte interesate de această abordare, însă nu au făcut însă pasul. Specialiștii spun că, odată create condițiile unui transfer tehnologic efectiv și eficient, numărul companiilor inovatoare va crește. „Există multe moduri prin care companiile pot investi în inovare, cu condiția să dețină mijloacele financiare necesare. Atunci când apare un nou instrument financiar, companiile se așteaptă ca acesta să fie flexibil, ușor de accesat și de folosit, cu cât mai puțină birocrație, iar sprijinul oferit să vină în timp util", este de părere Gabriela Macoveiu.

SOLUȚII INTEGRATE PENTRU PROVOCĂRI SECTORIALE

În acest context, o axă pentru sprijinirea transferului tehnologic era exact instrumentul necesar. Un instrument care să permită crearea cadrului necesar dezvoltării unei asemenea relații, să faciliteze schimbul de informații între mediul academic și cel de afaceri și să ofere mijloacele necesare testării, prototipării și dezvoltării experimentale a invenției, fără de care trecerea din laborator către linia de producție nu poate fi făcută.

„În Regiunea Nord-Est – și cred că putem spune același lucru și la nivel de țară – ne confruntăm cu o situație paradoxală: centrele de cunoaștere generează an de an un număr impresionant de patente și, cu toate acestea, ne situăm constant pe ultimele locuri între regiunile inovative. Creativitatea este unul din punctele forte ale instituțiilor de învățământ superior și de cercetare din Regiunea Nord-Est, dar drumul de la invenție la inovație nu este ușor - puține dintre rezultatele cercetătorilor noștri ajungând să fie valorificate de către companiile din regiune sau din afara ei. Din consultările noastre cu actori din mediul academic și de afaceri, rezultă o carență de comunicare și interacțiune între cele două părți – mai bine zis, o lipsă de know-how în ce privește comunicarea și valorificarea rezultatelor cercetării. Este principala verigă lipsă în lanțul de inovare, fără aceasta companiile neavând de unde ști că pot găsi soluții la institute din propria lor regiune. Cercetătorii, pe de altă parte, au nevoie de sprijin pentru a depăși pragul laboratoului și sălilor de conferințe și a-și „traduce" în limbajul companiilor rezultatele cercetării. Relația dintre creatorul și valorificatorul de inovație este bazată pe încredere, se construiește greu, în timp, necesită deschidere și asumare și, nu în ultimul rând, mijloace adecvate", spune specialistul.

„Creativitatea e unul din punctele forte ale instituțiilor de învățământ superior și de cercetare din Regiunea Nord-Est, dar drumul de la invenție la inovație nu este ușor - puține dintre rezultatele cercetătorilor noștri ajungând să fie valorificate de către companii"

foto: MDRAP

DE CE SUNT IMPORTANTE CLUSTERELE

Pe acest model de dezvoltare teritorială, cel mai bine se pliază clusterele (concentrări geografice de instituții și companii interconectate, dintr-un anumit domeniu). Se creează și se dezvoltă lanțuri valorice în sectoare economice unde regiunea are avantaje competitive. „Vorbim atât de lanțuri de inovare, care merg de la invenție, la dezvoltarea experimentală, producție și valorificare, cât și de lanțuri sectoriale (sau inter-sectoriale), care pleacă de la aprovizionarea cu materii prime, dezvoltarea fabricației, producție, valorificare și reciclare. În general, prin membrii lor (companii, entități ale cunoașterii și facilitatori de business), clusterele acoperă o mare parte din aceste verigi, acționând într-un mod autosustenabil, cu influență mult mai puternică pe piață decât companiile individuale. Difuzinea informației și a modelelor de succes, precum și posibilitatea de a face uz comun de anumite mijloace (e.g. de testare, mostrare, promovare, formare, etc.) mențin nivelul de competitivitate la cote relativ înalte, cu rezultate economice directe".

Un exemplu concret de reușită îl reprezintă Clusterul Textil ASTRICO Nord-Est, care pune un accent deosebit pe inovarea de proces în cadrul companiilor membre. Aceasta nu înseamnă că inovarea de produs este neglijată, accentul fiind în principal pe companiile membre mari, care dispun de mijloacele necesare investițiilor de profil. „Este un cluster competitiv la nivel internațional, fiind

foto: MDRAP

prezent pe mai toate piețele lumii. În cei 8 ani trecuți de la înființare, numărul membrilor a crescut cu peste 200%, având în prezent 31 de membri și o cifră de afaceri de peste 150 milioane EUR. A derulat numeroase proiecte de formare a resurselor umane, de eficientizare a proceselor de producție, precum și de dezvoltare de produse inovative. În prezent, derulează un proiect finanțat prin PN II 2014-2020, destinat dezvoltării inovative a întregului cluster, prin care se oferă membrilor servicii de inovare, inclusiv audituri de inovare, se înființează grupuri tematice de cercetare, se realizează strategii de piață și se oferă training de specialitate managementului companiilor membre."

În Regiunea Nord-Est sunt 22 astfel de proiecte, realizate în parteneriat companii – universități – ONG – administrații teritoriale, rezultate ale unui proces metodic de descoperire antreprenorială derulat în colaborare cu Centrul Comun de Cercetare al UE.

Un alt exemplu de succes este Clusterul Inovativ Regional EURONEST IT&CHUB, axat pe dezvoltare de servicii IT și software, inovare și competitivitate. Este un cluster cu o prezență activă pe piețele externe, peste 85% din producția realizată de membri (servicii de înaltă tehnologie bazate pe utilizarea intensivă a cunoașterii din cluster) fiind destinată exportului.

22 DE PROIECTE REALIZATE ÎN ASTFEL DE PARTENERIATE

Proiectele concrete nu au întârziat să apară. ADR Nord-Est a lansat două Apeluri regionale deschise pentru proiecte de specializare inteligentă, în scopul operaționalizării strategiei regionale de dezvoltare prin inovare(RIS3).

„Aș face referire la două proiecte din domeniul textil – unul din partea companiei RIFIL, membră a clusterului ASTRICO, iar altul promovat de asociația REGINNOVA. Primul proiect este axat pe inovarea de proces, fiind destinat introducerii tehnologiei informatice în procesul de producție (Industry 4.0). Proiectul urmărește integrarea inovativă a proceselor automate și a roboților industriali în procesele de fabricație, pe principiile smart factory. Cel de-al doilea proiect urmărește promovarea unor modele de afaceri inovative pentru dezvoltarea sustenabilă a industriei de confecții pentru piața de modă din Regiunea Nord-Est. În acest scop, REGINNOVA dorește să sprijine companiile membre (și nu numai) în tranziția de la modelele nesustenabile ale producției în sistem lohn, la cele cu profitabilitate crescută, care pot oferi totodată soluții practice la unele probleme sociale și de mediu din regiune. Se va realiza

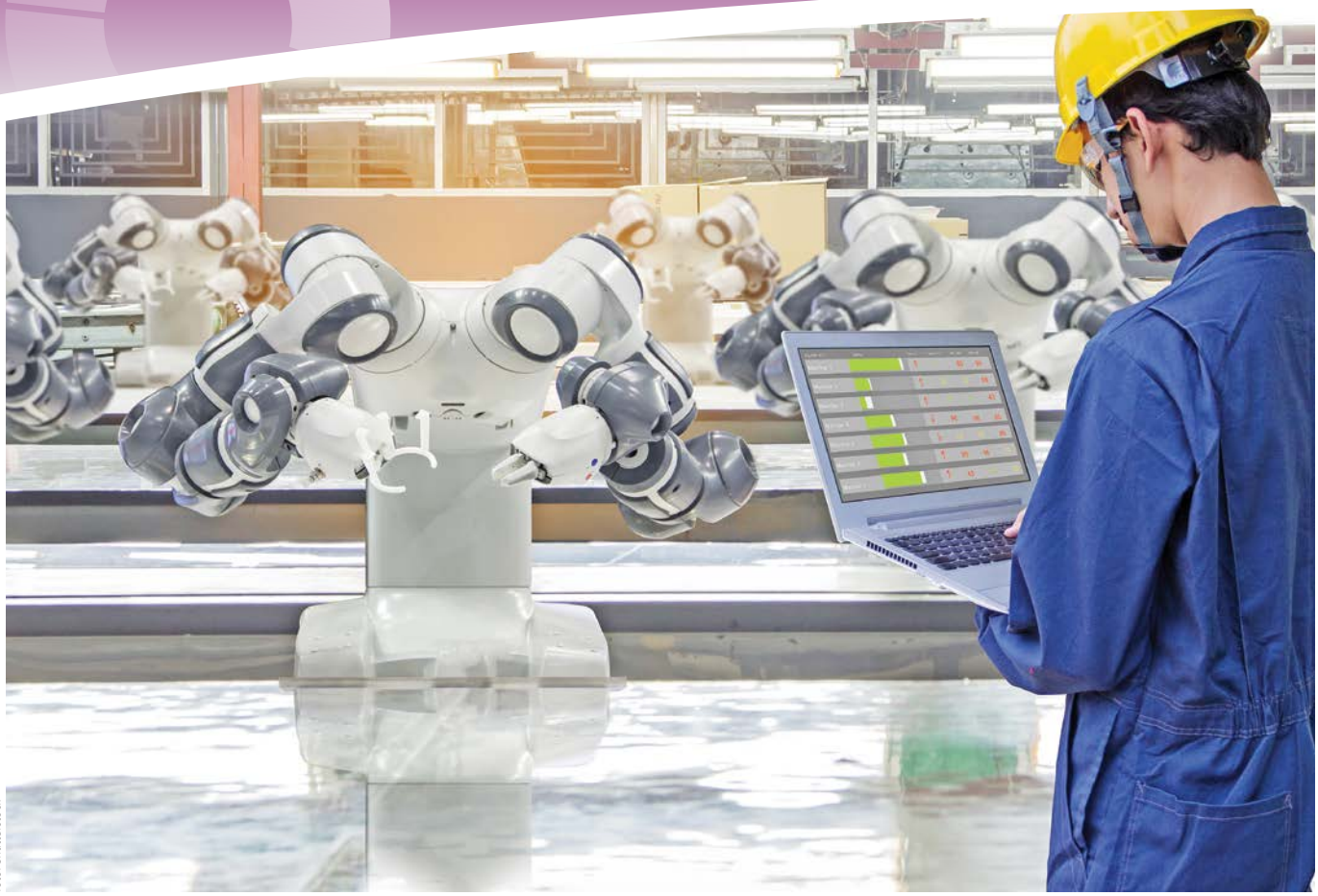

foto: Shutterstock

o structură de tip Living Lab – platformă de inovare, formare și informare, dezvoltare și parteneriate – care va facilita atât colaborarea între companiile membre, cât și atragerea tinerilor din regiune către calificări înalt competitive, care să răspundă exigențelor sectorului. Esențial este să remarcăm că ele oferă soluții integrate pentru provocări sectoriale într-un domeniu prioritar de specializare a regiunii - textile, succesul lor putând fi un model de urmat pentru multe alte companii – pe care le așteptăm alături de noi, în procesul de operaționalizare a RIS3 Nord-Est. Este un model de proiect inovativ în sine, la a cărui conceptualizare și operaționalizare (inclusiv ca modalitate de finanțare), ADR Nord-Est a contribuit cu multă intensitate și pasiune", ne-a precizat Gabriela Macoveiu.

În momentul de față, în Regiunea Nord-Est sunt 22 astfel de proiecte, realizate în parteneriat (companii – universități – ONG – administrații teritoriale), rezultate ale unui proces metodic de descoperire antreprenorială derulat în colaborare cu Centrul Comun de Cercetare al Uniunii Europene (JRC), în cadrul proiectului DG REGIO „Sprijin pentru specializarea inteligentă a regiunilor rămase în urmă („Lagging Regions")" .

CELE MAI IMPORTANTE CONCEPTE

CLUSTERELE sunt concentrări geografice de instituții și companii interconectate, dintr-un anumit domeniu. Clusterele cuprind un grup de industrii înrudite și alte entități importante din punct de vedere al concurenței. Acestea includ, spre exemplu, furnizori de input-uri specializate, cum ar fi componente, mașini și servicii, sau furnizori de infrastructură specializată. De multe ori, clusterele se extind în aval către diverse canale de distribuție și clienți și lateral către producători de produse complementare și către industrii înrudite prin calificări, tehnologii sau input-uri comune. În sfârșit, unele clustere includ instituții guvernamentale și de alte tipuri – precum universități, agenții de standardizare, furnizori de instruire profesională și patronate.

INOVAREA este o activitate din care rezultă un produs (bun sau serviciu) nou sau semnificativ îmbunătățit sau un proces nou sau semnificativ îmbunătățit, o metodă nouă de marketing sau o metodă nouă organizațională. Este bazată pe rezultatele unor tehnologii noi, a unor dezvoltări tehnologice, a noi combinații ale tehnologiei existente sau utilizarea altor cunoștințe obținute de întreprindere.

TRANSFER TEHNOLOGIC. Ansamblul de activități desfășurate cu sau fără bază contractuală, pentru a disemina informații, a acorda consultanță, a transmite cunoștințe, a achiziționa utilaje și echipamente specifice, în scopul introducerii în circuitul economic a rezultatelor cercetării, transformate în produse comerciale și servicii.

INFRASTRUCTURĂ DE INOVARE ȘI TRANSFER TEHNOLOGIC. Reprezintă ansamblul entităților constituite în scopul valorificării rezultatelor cercetării și dezvoltării tehnologice, precum: centre incubatoare de afaceri inovative, centre de transfer tehnologic, centre de informare tehnologică, oficii de legătură cu industria, parcuri științifice și tehnologice. Prin activități inovative, aceasta contribuie la creșterea calității și competitivității produselor, proceselor și serviciilor, la crearea de noi locuri de muncă și la dezvoltarea economică durabilă într-un mediu concurențial

SPECIALIZARE INTELIGENTĂ. Procesul de transformare economică bazat pe identificarea domeniilor în care o regiune poate beneficia din specializarea inovării și cercetării.

BIROURILE JUDEȚENE DE INFORMARE

AGENȚIA PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ NORD – EST

• **BIROUL REGIONAL DE INFORMARE, ADR NORD - EST**
Adresa: Locotenent Drăghescu, nr. 9, cod poștal 610125, Piatra Neamț, Județul Neamț
Telefon: 0233 224 167
Fax: 0233 224 167
Email: info@adrnordest.ro
Pagina web: *www.inforegionordest.ro*

AGENȚIA PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ SUD-EST

• **BIROUL JUDEȚEAN BRĂILA :** Str. Grădinii Publice, nr. 12, Tel : 0339 732 416, Fax : 0339 732 417

• **BIROUL JUDEȚEAN BUZĂU:** B-dul Nicolae Bălcescu, nr. 48, corp D, parter, (Helpdesk POR), Tel: 0338 401 136, Fax : 0338 401 137

• **BIROUL JUDEȚEAN CONSTANȚA:**
B-dul Mamaia, 22A, Tel : 0341 428 591, Fax : 0341 440 555 (Helpdesk POR)
B-dul Mamaia, nr. 235, Tel: 0341 426 627, Fax : 0341 426 627

• **BIROUL JUDEȚEAN GALAȚI:** Str. Al. I. Cuza, nr. 47, bloc Cristal, scara 3, etaj 3, ap. 1 (Helpdesk POR), Tel: 0336 401 253, Fax : 0336 401 254

• **BIROUL JUDEȚEAN TULCEA:**
Str. Păcii, nr. 20, parter (Helpdesk POR), Tel : 0240 516 986, Fax : 0240 516986
Str. Păcii, nr. 20 , etaj 6, Tel: 0240 505 151, Fax : 0240 505 152

• **BIROUL JUDEȚEAN VRANCEA:** B-dul Dimitrie Cantemir, nr. 1, etaj 6 (Helpdesk POR) Focșani , Tel: 0237 617 692 Fax : 0237 212 228

AGENȚIA PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ SUD MUNTENIA

• **BIROUL JUDEȚEAN ARGEȘ**
Adresă: Sediul Consiliului Județean Argeș, Piața Vasile Milea, nr. 1, et. III, cam. 117, mun. Pitești, jud. Argeș
Tel./Fax: 0248/222.250
E-mail: arges@adrmuntenia.ro

• **BIROUL JUDEȚEAN DÂMBOVIȚA**
Adresă: Sediul Consiliului Județean Dâmbovița, B-dul Independenței, nr. 1, et. IV, cam 101, Mun. Târgoviște, Tel/Fax: 0345 100 018, E-mail: dambovita@adrmuntenia.ro

• **BIROUL JUDEȚEAN GIURGIU**
Adresă: B-dul Mihai Viteazu, nr. 4, mun. Giurgiu, jud. Giurgiu
Tel./Fax: 0246/215.271
E-mail: giurgiu@adrmuntenia.ro

• **BIROUL JUDEȚEAN IALOMIȚA**
Adresa: Sediul Consiliului Județean Ialomița, Piața Revoluției, nr. 1, et. IV, cam. 55/ 58/ 59, mun. Slobozia, jud. Ialomița
Tel./Fax: 0343/101.131
E-mail: ialomita@adrmuntenia.ro

• **BIROUL JUDEȚEAN TELEORMAN**
Adresă: Sediul Consiliului Județean Teleorman, Str. Dunării, nr. 178, parter, mun. Alexandria, jud. Teleorman, Tel: 0247/311 201, int. 358, Fax: 0247. 312 494, E-mail: teleorman@adrmuntenia.ro

• **BIROUL JUDEȚEAN PRAHOVA**
Adresă: Sediul Consiliului Județean Prahova, Str. Republicii, nr. 2-4, etaj 6, cam. 626 și 627, mun. Ploiești, cod 100066, jud. Prahova, Tel/Fax: 0244. 595 594, E-mail: prahova@adrmuntenia.ro

AGENȚIA PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ SUD VEST

• **BIROUL JUDEȚEAN OLT:** Str. Mânăstirii, nr. 1 Bis, Slatina, Tel/Fax: 0249 430 202

• **BIROUL JUDEȚEAN GORJ:** Str. Victoriei, nr. 2-4, camera 254 (clădirea Prefecturii Jud. Gorj), Tg. Jiu, Tel/Fax: 0253/222.313

• **BIROUL JUDEȚEAN VÂLCEA:** Str. G-ral Praporgescu, nr. 1, et. 4, camera 56 (clădirea Consiliului Județean Vâlcea), Tel/Fax: 0250 730 167

• **BIROUL JUDEȚEAN MEHEDINȚI:** Str. Traian, nr. 89, cam. 704 (sediul Consiliului Județean Mehedinți), Tel: Zaulet Doru Marian - 0745628404; 0723158058
Mail: doru.zaulet@adroltenia.ro, doru.zaulet@gmail.com

AGENȚIA PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ VEST

• **BIROUL JUDEȚEAN ARAD;** Bd. Revoluției, nr. 81, cod poștal 310025, Arad, jud. Arad
Tel/Fax: +40 257 285808
e-mail: office.ar@adrvest.ro, office@adrvest.ro
web: *http://www.adrvest.ro*

• **BIROUL JUDEȚEAN REȘIȚA:** Piata 1 Decembrie 1918, nr. 1, cod poștal 320084, Reșița, jud. Caraș Severin
Tel/Fax: +40 255 213463
e-mail: office.cs@adrvest.ro, office@adrvest.ro
web: *http://www.adrvest.ro*

• **BIROUL JUDEȚEAN DEVA:** Bd. 1 Decembrie, nr. 28, cod poștal 330025, Deva, jud. Hunedoara
Tel/Fax: +40 254 219770, e-mail:office.hd@adrvest.ro, office@adrvest.ro
web: *http://www.adrvest.ro*

• **BIROUL JUDEȚEAN TIMIȘOARA**
Str. Proclamația de la Timișoara, nr. 5, cod poștal 300054, Timișoara, jud. Timiș, Tel/Fax: 0256 491 981, 0256 491.923, mobil: 0746 156 521, email: office@adrvest.ro, webstite: *www.adrvest.ro*

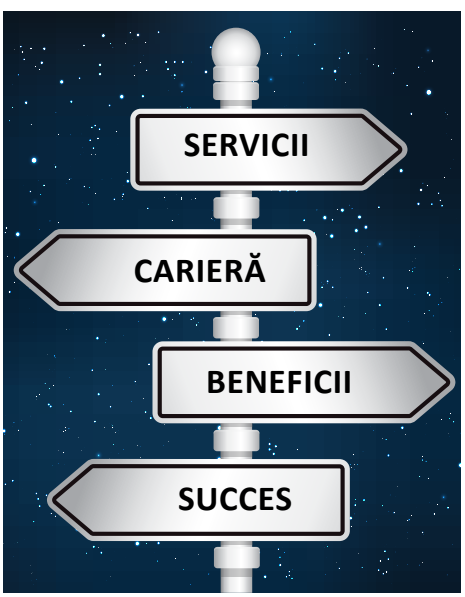

foto: Shutterstock

AGENȚIA PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ NORD VEST

• **BIROUL JUDEȚEAN BIHOR**
P-ta Unirii, nr. 1, cam. 235, Oradea, jud. Bihor, cod poștal 400118, tel/fax: 0359 800 874, mobil: 0755777029, email: horea.droc@nord-vest.ro

• **BIROUL JUDEȚEAN BISTRIȚA-NĂSĂUD**
P-ța Petru Rareș, nr. 1, Bistrița, cod poștal 4400, jud Bistrița-Năsăud, Tel: 0755 777 031, email: lazar.domide@nord-vest.ro

• **BIROUL JUDEȚEAN MARAMUREȘ**
Str. Gheorghe Șincai, Nr.46, Cam.14, Baia Mare, județul Maramureș, cod poștal 430311. Tel: 0744 777 586, email: dorinel.pacurar@nord-vest.ro

• **BIROUL JUDEȚEAN SĂLAJ**
Str. Avram Iancu, nr. 29, Zalău, cod poștal 450155, jud.Sălaj. Tel/fax 0360 106 015, mobil 0755 777 034, email: ovidiu.ghiurco@nord-vest.ro

• **BIROUL JUDEȚEAN SATU MARE**
P-ța 25 Octombrie nr. 1, et. 9, cam. 3, Satu Mare, cod poștal 440026, jud. Satu Mare. Tel: 0-261-805143, fax 0261 710 395, mobil: 0755 777 033, email: ionica.pop@nord-vest.ro

AGENȚIA PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ CENTRU

• **SERVICIUL HELP-DESK ȘI SECRETARIATE CONSILII/COMITETE REGIONALE**
Tel: 0258/818616, int. 421; 422; 423; 424
Fax: 0258/818613
E-mail:inforegio@adrcentru.ro; programe@adrcentru.ro

• **DEPARTAMENT RELAȚII PUBLICE ȘI BIROU DE INFORMARE**
Tel: 0258/818616, int.123; 121; 122
Fax: 0258/818613
E-mail: relatii_publice@adrcentru.ro

ADR BUCUREȘTI ILFOV

Adresa completă: Str. Mihai Eminescu, Nr. 163, Sector 2, București, cod poștal 020076
Componența județe: Municipiul București și Județul Ilfov
Tel: +4021 313.80.99
Fax: +4021 315 96 59
Email: helpdesk@adrbi.ro, contact@adrbi.ro
Pagina web program Regio: *www.regioadrbi.ro*
Pagina Facebook Regio: *https://www.facebook.com/adrbi*

AȚI ÎNTREBAT? VĂ RĂSPUNDEM!

Axa prioritară 1 a noului Regio 2014-2020 este extrem de importantă atât pentru dezvoltarea economică a unei regiuni, cât și pentru domeniul cercetării. Având în vedere că înțelegerea detaliilor tehnice este esențială pentru reușita unui proiect, specialiștii vă răspund astăzi la cele mai importante întrebări pe această temă.

foto: Shutterstock

În cazul unei investiții care include doar servicii și dotări, la momentul depunerii cererii de finanțare și pe perioada de evaluare, selecție și contractare se va depune un contract de vânzare-cumpărare și un extras de carte funciară cu înscrieri sarcini pentru ipotecă în favoarea unei bănci. În acest caz, proiectul va fi eligibil pentru finanțare dacă prevede doar dotări? Condiția din ghid „Garanțiile reale asupra imobilelor (ex. ipotecă, etc) sunt considerate în accepțiunea AMPOR incompatibile cu realizarea proiectelor de investiții în cadrul POR 2014-2020" este valabilă pentru toate tipurile de proiecte sau doar pentru proiecte ce presupun lucrări de construcții?

✓A1:Condiția din ghid „Garanțiile reale asupra imobilelor (ex. ipotecă etc) sunt considerate în accepțiunea AMPOR incompatibile cu realizarea proiectelor de investiții în cadrul POR 2014-2020" este valabilă pentru proiectele care implică execuția de lucrări de construcții. În cazul unei investiții care include doar servicii și/sau dotări, la momentul depunerii cererii de finanțare și pe perioada de evaluare, selecție și contractare ar putea fi acceptată îndeplinirea criteriului 5.2 prin depunerea unui contract de vânzare-cumpărare și un extras de carte funciară cu înscrieri sarcini pentru ipotecă în favoarea unei bănci.

Dacă ITTul își pierde autorizarea în anul 2 din 3 de implementare a proiectului, ce se întâmplă ?

✓A2: Prin excepție, în cazul în care partenerul cu rol de ITT în cadrul proiectului nu este beneficiar de ajutor de minimis, acreditarea/autorizarea provizorie, în conformitate cu prevederile legale în vigoare că entitatea inovare și transfer tehnologic se menține pe întreaga perioadă de implementare a proiectului, în caz contrar AM va dispune rezilierea și recuperarea în integralitate a sumelor plătite.

Se pot achiziționa echipamentele pentru un laborator de analiză

uleiuri esențiale pe care să-l autorizez Renar ulterior ?

✓Dacă aveți în vedere crearea și acreditarea unui centru de transfer tehnologic, dotările cu active pentru un laborator ar putea fi eligibile în condițiile în care această activitate este complementară cu serviciile de bază oferite de entitate (activități necesare pentru acreditare – activități de introducere în circuitul economic a rezultatelor cercetării, transformate în produse, procese și servicii noi sau îmbunătățite).

Pentru partenerul ITT care nu solicită ajutor de minimis este necesară înrolarea/asocierea în sistemul MySMIS 2014? Situațiile financiare ale ITT care nu solicită ajutor de minimis sunt obligatorii?

✓În cazul în care ITT nu solicită ajutor de minimis, utilizarea codului de asociere este opțională.Cu toate acestea, la depunerea cererii de finanțare, IMM trebuie să fi depus toate documentele obligatorii pentru ITT în conformitate cu prevederile ghidului specific aplicabil, fiind posibilă verificarea îndeplinirii tuturor criteriilor de eligibilitate pentru ITT pentru situațiile în care solicită sau nu ajutor de minimis, în caz contrar proiectul se consideră a fi neeligibil și neconform.

Ce presupune acest transfer tehnologic? IMM-ul poate solicita către un ITT să cerceteze ideea lui și apoi să o implementeze? Sau IMM-ul va prelua prin transfer de la ITT o idee deja cercetată și o pune în aplicare? Acest transfer presupune o achiziție/plată? Care sunt activitățile eligibile pentru ITT și care pentru IMM?

✓Transferul tehnologic presupune valorificarea rezultatelor cercetării, rezultate pe care IMM le implementează în domeniul lor de activitate (ex. produse comerciale și servicii). În cadrul cererii de finanțare (inclusiv în acordul de parteneriat) va trebui descris rezultatul cercetării ce face obiectul transferului tehnologic. În situația în care un IMM solicită către un ITT să cerceteze ideea lui și apoi să o implementeze, rezultatul cercetării nu poate fi descris. Această activitate poate avea loc înainte de depunerea cererii de finanțare.

Ce înseamnă conceptul „întreprinderi inovative”?

✓Întreprinderile inovatoare sunt întreprinderile care au lansat produse (bunuri sau servicii) noi sau semnificativ îmbunătățite pe piață sau au introdus procese noi sau semnificativ îmbunătățite sau noi metode de organizare sau de marketing. Termenul acoperă toate tipurile de inovatori, inovatori de produs, de proces, de metode de organizare sau de metode de marketing, precum și întreprinderile cu inovații nefinalizate sau abandonate și se referă la întreprinderile active.

Ce modificări recente s-au efectuat la Ghidurile specifice pentru apelul de proiecte nr. POR/2017/1/1.1.C./1 și respectiv POR/2017/1/1.1.B./1, Axa prioritară 1?

✓Ghidurile solicitantului, condiții specifice de accesare a fondurilor pentru apelurile de proiecte nr. POR/2017/1/1.1.C./1 si POR/2018/1/1.1.B./1, Axa prioritară 1, Prioritatea de investiții 1.1, Operațiunea C - Investiții pentru IMM-uri pentru implementarea unui rezultat al cercetării – inovării în parteneriat cu un ITT și respectiv Operațiunea B – Sprijinirea parcurilor tehnologice și științifice din cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, au fost modificate la data de 12.10.2018.

Modificările sunt legate de actualizarea alocărilor regionale în cadrul respectivelor apeluri de proiecte în conformitate cu Decizia Comitetului de Monitorizare a POR 2014-2020 (CMPOR) nr. 96/2018.

Astfel, valoarea solicitată a proiectelor depuse în cadrul fiecărei regiuni de dezvoltare nu depășește alocarea regională actualizată pentru apelul închis POR/2017/1/1.1.C./1, nefiind astfel afectat tratamentul egal al solicitanților la finanțare.

Pentru apelul POR/2018/1/1.1.B./1 a fost corectată eroarea materială din cadrul alocării regionale pentru regiunea de dezvoltare Nord-Vest pentru corelarea cu decizia CMPOR anterior menționată.

Modificările sunt publicate pe site-ul programului *www.inforegio.ro*.

foto: MDRAP

foto: https://hiveminer.com

foto: https://hiveminer.com

Italia

PROIECTUL CARE COMBINĂ INOVAȚIA ÎN DOMENIUL TIC CU CERINȚELE PIEȚEI

Proiectul Laboratorului de Tehnologie a Informațiilor și Comunicațiilor Apulian Living Lab, finanțat de UE, a fost conceput pentru a sprijini IMM-urile din regiunea Puglia, din Italia, să dezvolte servicii TIC inovatoare pentru administrația publică.

ALICE-CLAUDIA GHERMAN

„Proiectul a stabilit domeniul specific deschis mediilor de inovare în condiții reale, prin care implicarea activă a utilizatorilor finali locali și a sistemelor TIC din cadrul IMM-urilor poate deschide calea experimentării în co-proiectare și laboratoare demonstrative a noilor servicii, produse și infrastructuri sociale”, consideră Mazzarano Michele, Ministrul Regional pentru Dezvoltare Economică. Proiectul „Apulian ICT Living Lab” a adoptat o nouă abordare în ceea ce privește studierea crizei economice din Puglia și stimularea dezvoltării. Acesta s-a concentrat pe o modalitate inovatoare pentru ca firmele locale de TIC să dezvolte soluții tehnologice pentru a răspunde unei serii de cerințe din sectorul public. Ca un rezultat, peste 200 de entități diferite, de la IMM-uri la antreprenori individuali, au dezvoltat soluții pentru peste 400 de nevoi ale sectorului public. În total, au fost finanțate 75 de proiecte de inovare, care au afectat 15.000 de cetățeni din 40 de municipalități diferite.

Proiectul Apulian ICT Living Lab a permis dezvoltatorilor și clienților să colaboreze, asigurându-se că toate soluțiile propuse se potrivesc nevoilor reale ale pieței. În cadrul laboratorului, echipele și serviciile de co-proiectate au testat și validat modul de utilizare și au elaborat modele de afaceri pentru o eventuală marketizare.

Inițial, proiectul a identificat cerințele specifice domeniului printr-un „apel de idei”. Toate cele 450 de nevoi aprobate au fost apoi catalogate și publicate în Catalogul de parteneriat „Living Labs”. Nevoile exprimate au acoperit o gamă largă de domenii, printre care: mediul, transportul, economia digitală, educația, sănătatea și cultura, energia regenerabilă și turismul.

Întreprinderile locale și-au prezentat apoi propunerile de testare și validare a noilor soluții TIC, menite să satisfacă cerințele enumerate. Fiecare propunere de proiect trebuia depusă de cel puțin un IMM de Tehnologie a Informațiilor și Comunicațiilor local și doar partenerii înregistrați anterior în Catalogul de parteneriat Living Labs puteau participa. În plus, fiecare propunere trebuia să includă cel puțin o asociație sau un organism public și un laborator de cercetare în parteneriatul oficial.

Un exemplu de lucrare rezultată din proiectul amintit este Laboratorul de Turism Apulian. Răspunzând nevoii unei promovări mai bune a turismului și a atracțiilor culturale din regiune, această platformă inovatoare oferă un singur sistem integrat de servicii pe care industria turismului îl poate include în inițiativele sale de marketing. Conținutul unic al platformei presupune itinerarii sugerate, știri și evenimente sau informații despre producătorii locali de artizanat. Până la sfârșitul primei perioade de finanțare, o serie de parteneriate s-au extins în alianțe permanente de lucru sau entități formale de afaceri.

FIȘA TEHNICĂ A PROIECTULUI

- **Titlul proiectului:** *„Apulia TIC Living Lab – Noile politici pentru a face față crizei economice și pentru a spori dezvoltarea în Italia de Sud”*
- **Beneficiar:** *InnovaPuglia*
- **Buget total:** *37,71 milioane de euro*
- **Contribuție FEDR:** *15,08 milioane de euro*

Austria

SPRIJIN PENTRU URMĂTOAREA GENERAȚIE DE ÎNTREPRINZĂTORI

Cooperarea transnațională poate juca un rol esențial în sprijinirea prosperității întreprinderilor, a dezvoltării durabile și a creșterii numărului locurilor de muncă în diferite regiuni. O demonstrează un proiect finanțat de UE, care a făcut posibilă crearea unei infrastructuri ce sprijină o astfel de cooperare între întreprinderile din regiunea Viena, din Austria, și cele din alte regiuni din Europa Centrală.

ALICE-CLAUDIA GHERMAN

Crearea unui ecosistem european antreprenorial care să poată ajuta întreprinzătorii cu potențial de creștere rapidă să se transforme în companii globale constituie o prioritate maximă. Pentru a realiza acest lucru, proiectul I.E.SMART a stabilit o rețea permanentă interregională pentru a lega șapte regiuni din UE. Acest proiect a permis start-up-urilor și antreprenorilor să identifice mai ușor noile tehnologii și piețele emergente și a încurajat coaching-ul de afaceri și instruirea permanentă.

Start-up-urile din cele șapte puncte SMART au beneficiat de instruire și formare profesională de la antreprenori specializați, concentrându-se pe trei sectoare economice cu potențial mare de dezvoltare: industriile creative, economia verde și Tehnologia Informațiilor și Comunicațiilor (TIC).

„Acum, provocarea este să extindem atmosfera de «îngrijire» oferită antreprenorilor SMART în timpul săptămânii de formare a Campusului SMART și să o transformăm într-un ecosistem de sprijin permanent transnațional. În viitor, aceasta ar trebui să se extindă și la elevii din învățământul secundar, unde se dezvoltă cultura antreprenorială, precum și pe piața forței de muncă", a declarat Stuart Simpson, din cadrul Biroului European al Consiliului de Educație din Viena.

Pe parcursul proiectului, 47 de membri ai personalului regional au fost instruiți în cadrul a două traininguri SMART Trainers de cinci zile, conduse de o echipă internațională de formatori. Ca într-un „efect de bulgăre de zăpadă", acești formatori au continuat să antreneze peste 185 de formatori SMART în țările lor. În total, aproximativ 630 de tineri antreprenori au putut primi coaching de clasă mondială.

Parteneri și experți din mai multe țări au fost, de asemenea, implicați în îndrumare și consiliere cu privire la modul de valorificare a noilor mecanisme de finanțare, cum ar fi capitalul de risc. Un punct culminant al acestui aspect al proiectului a fost săptămâna SMART Campus Training. Conform unui concurs SMART, 44 de finaliști au participat la evenimentul de cinci zile, care s-a încheiat cu o sesiune de pitching în Piața Veche din Bratislava, Slovacia, în fața unui juriu internațional de experți și investitori.

foto:: http://smartsite.pro4edu.net

Proiectul a contribuit și la evidențierea unor provocări-cheie pe care le întâmpină antreprenorii europeni și care trebuie abordate în viitor. De exemplu, în urma implementării I.E.SMART s-a constatat că sprijinul antreprenorial trebuie să fie continuu și nu sporadic, pentru a transforma ideile în proiecte, iar proiectele în eforturi viabile. Alte provocări întâlnite în regiunile partenere au inclus lipsa interesului pentru inovare și antreprenoriat, rata scăzută de supraviețuire a start-up-urilor de afaceri, șomajul în rândul tinerilor, fenomenul de scurgere demografică și socio-economică a creierelor, dar și problemele sociale care implică egalitatea de șanse și nediscriminarea. Începând cu criza economică din 2009, Europa Centrală a suferit de pe urma ocupării forței de muncă în rândul tinerilor și a lipsei de creștere a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri). Proiectul I.E. SMART a încercat să transforme aceste minusuri în plusuri, oferind sprijin tinerilor pentru a-și crea propriile locuri de muncă și a deveni următoarea generație de întreprinzători din Europa. La urma urmei, pentru a rămâne competitivi într-o economie globalizată, țările UE trebuie să-și sporească excelența cercetării realizate la domiciliu și capacitatea de inovare pentru a răspunde cererii crescânde de pe piețele globale.

FIȘA TEHNICĂ A PROIECTULUI

- **Titlul proiectului:** *„Rețea inteligentă de formare pentru inovare și antreprenoriat în sectoare economice durabile emergente"*
- **Beneficiar:** *Biroul European al Consiliului de Educație din Viena*
- **Buget total:** *2 milioane de euro*
- **Contribuție FEDR:** *1,56 milioane de euro*

București, 7-9 decembrie

TÂRGUL CADOURILOR DE CRĂCIUN. Produse vestimentare și accesorii (bijuterii, genți), încălțăminte, cosmetice, obiecte de artă decorativă, decorațiuni specifice sărbătorilor, brazi, dulciuri și delicatese tradiționale de sezon își vor da întâlnire în cadrul Târgului Cadourilor de Crăciun, eveniment găzduit de Romexpo. Anul acesta, evenimentul va avea loc într-unul din noile spații expoziționale inaugurate în toamna anului 2017 – Pavilionul B1! Având o suprafață de 11.904 mp, Pavilionul B1 va deveni locul ideal pentru expunerea nenumăratelor articole de îmbrăcăminte, marochinărie, încălțăminte și produse alimentare care se vor putea transforma în cadouri de Crăciun pentru cei dragi.
https://www.expo-cadou.ro/

Katowice, 11 decembrie

ZIUA UE A ENERGIEI. Pentru a șasea oară, UE va sărbători Ziua energiei, evenimentul fiind găzduit de orașul Katowice, din Polonia. Ziua UE a energiei este parte a programului evenimentelor UE la Conferința Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice COP24. Sărbătoarea energiei va constitui ocazia propice de a prezenta câteva inițiative lansate pentru a sprijini tranziția către energia ecologică în UE și în afara acesteia și va face publicitate progreselor înregistrate deja în vederea îndeplinirii angajamentelor asumate de UE, inclusiv în ceea ce privește obiectivele din 2030 și Pachetul privind energia curată.
https://ec.europa.eu/info

Bruxelles, 13 decembrie

WORKSHOP STRATEGIA PE TERMEN LUNG A UE PRIVIND ENERGIA NUCLEARĂ. Energia nucleară generează în prezent aproximativ un sfert din electricitatea în UE, deși mai mult de jumătate din capacitatea globală este instalată într-o singură țară, Franța. În timp ce unele state membre renunță la aceasta, altele examinează dacă economia suficient de solidă și regimurile de siguranță robuste pot fi garantate pentru ca energia nucleară să contribuie în mod semnificativ la un viitor cu emisii scăzute de carbon. Acest atelier va discuta ipotezele care stau la baza scenariului UE privind decarbonizarea pe termen lung a energiei și rolul pe care îl poate juca energia nucleară în atingerea obiectivelor politicii energetice și climatice a Uniunii.
https://www.ceps.eu

Bruxelles, 17-18 decembrie

CONSILIUL PENTRU AGRICULTURĂ ȘI PESCUIT. Consiliul pentru Agricultură și Pescuit reunește în fiecare lună miniștrii statelor membre responsabile cu pescuitul și agricultura. În luna decembrie, la Bruxelles se vor discuta aspectele legate de agricultură și pescuit, inclusiv siguranța alimentară, sănătatea și bunăstarea animalelor, dar și sănătatea plantelor. Agenda exactă a discuțiilor întâlnirii Consiliului pentru Agricultură și Pescuit din decembrie va fi prezentată pe site-ul UE, cu o săptămână înainte de eveniment.
https://www.consilium.europa.eu

Iași, 11-21 decembrie

ATELIERELE DICE. Complexul Muzeal Național „Moldova" Iași organizează o serie de ateliere de educație muzeală, sub genericul DICE: Distractiv – Interactiv – Creativ – Educativ, cu scopul de a valorifica patrimoniul și expozițiile temporare disponibile în Palatul Culturii și din perspectiva formării culturale. Adresate celor tineri și foarte tineri, atelierele de la Palat abordează pentru început două teme foarte atractive: „Tainele ceramicii Cucuteni" și „(Auto) portretul". Acestea vor avea o durată de 60 – 90 minute și sunt destinate grupurilor organizate, formate din aproximativ 20 de școlari și/ sau preșcolari, profesorii însoțitori având intrarea gratuită (1 adult/ 10 copii).
https://www.facebook.com/complexul.moldova/" www.facebook.com/complexul.moldova

ORGANISMELE DE IMPLEMENTARE ȘI MONITORIZARE A PROGRAMULUI OPERAȚIONAL REGIONAL

AUTORITATEA DE MANAGEMENT PENTRU POR 2014-2020 (AM POR) — MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE
Bd. Libertății, nr. 16, București, Sector 5
Telefon: (+40 37) 211 14 09
Website: www.mdrap.ro, www.inforegio.ro
Facebook: https://www.facebook.com/inforegio.ro

ORGANISME INTERMEDIARE POR

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est (ADR Nord-Est)
Str. Lt. Drăghescu nr. 9, Piatra Neamț, județ Neamț, cod poștal 610125
Telefon: 0233 218071, Fax: 0233 218072
E-mail: adrnordest@adrnordest.ro, Website: www.adrnordest.ro

Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Est (ADR Sud-Est)
Str. Anghel Saligny nr. 24, Brăila, județ Brăila, cod poștal 810118
Telefon: 0339 401018, Fax: 0339 401017
E-mail: adrse@adrse.ro, Website: www.adrse.ro

Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia (ADR Sud Muntenia)
Str. General Constantin Pantazi nr. 7A, cod poștal 910164 Călărași, România
Telefon: 0242 331769, Fax: 0242 313167
E-mail: office@adrmuntenia.ro, Website: www.adrmuntenia.ro

Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia (ADR SV Oltenia)
Str. Aleea Teatrului nr. 1, Craiova, județ Dolj, cod poștal 200402
Telefon: 0251 418240, Fax: 0251 412780
E-mail: office@adroltenia.ro, Website: www.adroltenia.ro

Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest (ADR Vest)
Str. Proclamația de la Timișoara nr. 5,Timișoara, județ Timiș, cod poștal 300054
Tel/Fax: 0256 491923
E-mail: office@adrvest.ro, Website: www.adrvest.ro

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Vest (ADR Nord-Vest)
Calea Dorobanților nr. 3, Cluj Napoca, județ Cluj, cod poștal 400118
Telefon: 0264 431550, Fax: 0264 493222
E-mail: secretariat@nord-vest.ro
Website: www.nord-vest.ro

Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru (ADR Centru)
Str. Decebal nr. 12, Alba Iulia, județ Alba, cod poștal 510093
Tel: 0258 818616/int. 110, Fax: 0258 818613
E-mail: office@adrcentru.ro, Website: www.adrcentru.ro

Agenția pentru Dezvoltare Regională București Ilfov (ADR București Ilfov)
Str. Mihai Eminescu nr. 163, et. 2, Sector 2, cod poștal 020076, București
Telefon: 021 313 8099, Fax: 021 315 9665
E-mail: contact@adrbi.ro,
Website: www.adrbi.ro

BUNĂTĂȚI DE NOIEMBRIE

Afară e rece, în bucătărie e călduț și miroase îmbietor! Dacă vă doriți un răsfăț culinar cu specialități europene, vă propunem azi două rețete delicioase: ruladă de porc cu mere și prăjiturele spaniole.

RULADĂ DE PORC CU UMPLUTURĂ DE MERE

foto: Shutterstock

Regula de bază a acestei rețete germane este utilizarea pulpei de porc desfăcând carnea de pe os, păstrând șoriciul și un strat subțire de grăsime, pentru a-i da savoare. Puteți face asta dv. sau să îi cereți măcelarului să vă ajute. Este un preparat indicat în sezonul rece.

INGREDIENTE: 3,5 kg de pulpă de porc, un cățel de usturoi feliat, sare, piper negru, proaspăt măcinat (după gust), o jumătate de ceașcă de suc de mere, 1 ½ de supă de pui. Pentru umplutură: ½ ceașcă de cubulețe de țelină, ½ ceașcă ceapă tocată cubulețe, 2 linguri de unt, două mere mari, tăiate cubulețe, 2 căni de legume tocate cuburi (de care doriți), o cană de supă de pui, ¼ cană de suc de mere, un cățel de usturoi tocat, 2 linguri de salvie proaspăt tocată, 2 linguriță de cimbru, proaspăt, tocat.

PREPARARE: Într-o tigaie căliți ușor în unt ceapa și usturoiul până devin translucide, adăugați supa de pui și sucul de mere, salvia și cimbrul și fierbeți timp de un minut, adăugați legumele și merele tocate cubulețe, mai gătiți un minut, apoi lăsați să se răcească.

Carnea de porc dezosată o frecați bine cu sare și piper, apoi o împănați cu usturoi pe partea cu șoriciul și o întindeți pe masă, apoi puneți umplutura de legume și mere gătite anterior și rulați formând o ruladă pe care o legați bine la capete cu sfoară de bucătărie. Așezați rulada în tava pentru cuptor, turnați supă de pui și suc de mere, acoperiți cu folie de aluminiu și dați la cuptor, la foc mediu, timp de două ore. Îndepărtați folia cu 15 minute înainte de a scoate friptura din cuptor, pentru a se rumeni frumos. Serviți rulada feliată cu garnitura dorită. Poftă bună!

foto: Shutterstock

MANTECADOS, PRĂJITURELE TRADIȚIONALE SPANIOLE

Manteca în spaniolă înseamnă untură sau unt, așadar prăjiturelele mantecados, create cu secole în urmă, își datorează numele surplusului de untură existent în acea perioadă în bucătăriile spaniole. Astăzi mantecados se referă la o varietate mare de prăjiturele de tip fursecuri, în cazul de față este vorba despre rețeta cu aromă de lichior de anason, scorțișoară și lămâie. Lichiorul cu aromă de anason poate fi achiziționat din majoritatea magazinelor de băuturi alcoolice și din unele supermarketuri. Dacă nu îl găsiți, înlocuiți cu două pahare de vodcă și 1 1/2 linguri de extract de anason.

INGREDIENTE: 2 ¼ cești cu grăsime vegetală/margarină sau de porc, o ceașcă de ulei, 1 2/3 cești de zahăr tos, 4 gălbenușuri de ou, 60 ml de lichior de anason, coaja unei lămâi, 2 linguri de zeamă de lămâie, ½ linguriță de pudră de scorțișoară, 7 ¼ cești de făină albă, ½ linguriță de praf de copt, un albuș de ou bătut spumă.

PREPARARE: Mixați la robotul din bucătărie grăsimea cu uleiul și zahărul, apoi adăugați treptat gălbenușurile de ou, lichiorul de anason, coaja și sucul de lămâie, scorțișoara și amestecați bine. Adăugați treptat, făina și praful de copt și mixați. Aluatul trebuie să fie neted și moale, suficient de ferm încât să puteți lua cu lingura din el și forma biluțe de mărimea nucilor. Fiecare biluță formată se așază în tava tapetată cu hârtie de copt și se aplatizează ușor. La final, fiecare prăjitură se unge cu spumă de albuș de ou. Prăjiturelele se coc timp de 20 de minute, până devin maro deschis. Când sunt gata se lasă mai întâi cinci minute să se răcească, apoi se pun pe un platou. Poftă bună!

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional
Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
Bd. Libertății nr. 16, Sector 5, București
Telefon: 0372 11 14 09
Website: www.inforegio.ro, www.mdrap.ro, www.fonduri-ue.ro
https://www.facebook.com/inforegio.ro

Pentru mai multe informații

accesați pagina *www.inforegio.ro*

sau

secțiunea Help Desk de pe pagina *www.fonduri-ue.ro*

Investim în viitorul tău!
Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională

Numele Proiectului:

„Sprijin pentru Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional în vederea implementării, managementului, evaluării, informării și promovării Programului Operațional Regional 2014-2020, pentru perioada 2015-2019“

Editor: Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional 2014-2020 - Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

Data publicării: **Noiembrie 2018**